

REDAȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisori nefrancoate nu se
primesc.
Manuscrisuri nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administrațiunea
Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena: la M. Dukes Nachst.,
Nux. Augenthaler & Emeric Les-
ner, Heinrich Schalek, A. Op-
pelik Nachst., Anton Oppolik.
In Budapesta: la A. V. Gold-
berger, Ekstein Bernat, Iuliu
Leopold (VII. Erzsebet-körut).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
rie garmonî pe o colonă 10
bani pentru o publicare. Pu-
blicări mai dese după tarifar
și învoială. — RECLAME pe
pagina 3-a o seriă 20 bani

GAZETA TRANSILVANIEI.

(Număr de Duminică 13.)

„GAZETA” iese în de-care di
Abonamente pentru Austro-Ungarie
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rl de Duminică 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rl de Duminică 8 fr. pe an.
Se prenumără la toată ofi-
cile postale din țară și din
afară și la d-nii colectorii.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea. Piața mare,
Târgul Inului Nr. 30, etajiu
I.: Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dusul în casă: Pe un an
24 cor., pe șase luni 12 cor.,
pe trei luni 6 cor. Un esem-
plar 10 bani. — Atât abona-
mentele cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 68.—Anul LXVIII.

Brașov, Vineri 25 Martie (7 Aprilie).

1905.

Din cauza sfintei sârbători, Țiarul nu va
apăre până Sâmbătă seara.

NOU ABONAMENT LA

„GAZETA TRANSILVANIEI“.

Cu 1 Aprilie st. v. 1905

se deschide nou abonament, la care invităm
pe toți amicii și sprijinatorii foiei noastre.

Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria: Pe un an 24
corône, pe șese luni 12 corône, pe trei luni
6 corône, pe o lună 2 corône.

Pentru România și străinătate: Pe un
an 40 franci, pe șese luni 20 franci, pe trei
luni 10 franci, pe o lună fr. 3.50.

Abonamente numai la numărul poporal
de Duminică:

Pentru Austro-Ungaria: Pe un an 4
corône, pe șese luni 2 corône

Pentru România și străinătate: Pe un
an 8 franci, pe șese luni 4 franci.

Abonarea se poate face mai ușor
prin mandate postale.

ADMINISTRAȚIUNEA.

Două adrese. 1861—

Miercuri după amiadî
Sa a părăsit Țărăși Budap
întorcându-se la Viena. Timp
Țările monarchul și-a dat tôte si
șe ajungă la vre-o înțelegere
majoritate a dietei. N'a cruta
o ostentelă și cu o răbdare și o
voință rară a lucrat, așa dicând,
de dimineață până seara, ca să
un rezultat cât de cât mulțumitor
cu iubiiții săi Maghiari. Tôte in-
cărările, ce le-a făcut domnitorul
și cu sfetnicii și cei mai apropiați
de intențiunile și părerile
coronei, au rămas însă zadarnice,
și Majestatea Sa adânc indispus
și supărat, că n'a pu-

tut isprăvi nimic, a plecat la Viena
în aceeași di, în care camera depu-
taților, întrunindu-se după o pauză
mai îndelungată din nou, a hotărît
să se pună la ordinea zilei propu-
nerea făcută de Kossuth de a se a-
lege o comisiune de 21 membri pen-
tru a compune un proiect de adresă
cătră regele.

In această adresă opoziționali
aliații vor să spună domnitorului tot
oftul lor, tot ce au pe inimă, ce do-
resc și pretind să se întemple, de
bine ce au ajuns ei la putere după
ce s'a prăbușit partidul tiszaișt, care
a stăpânit până acum lumea și țera.

Cu această adresă, în care ca-
mera își va depune plângerile, că
corona refuză de a împlini preten-
siunile ei în ce privește limba și
insemnele maghiare în armată, se
începe certa între dietă și coronă,
care Dumneșeu știe cum se va mai
sfârși. O astfel de neînțelegere între
parlament și coronă nu s'a mai po-
menit în Ungaria de pe vremile
când dieta țării ungurești pretindea
dela curtea din Viena recunoșterea
legilor și a constituției dela 1848 și
când vestitul Deak se afla în frun-
tea așa numitei partide a adresei.
Aceasta a fost pe la 1861, șese ani

cide ați mâne să o înainteze corô-
nei? Vor formula fără îndoială pos-
tulatele lor în numele „națiunei”; vor
arăta tot ce voiesc să se întimple,
ca să se pôtă împlini programul ma-
jorității de ați. Mai aminti-vor ôre
ei de esistența naționalităților ca o-
dinioră? Recunoșce vor încă după 40
și mai bine de ani, că și aceste na-
ționalități au dreptul de a trăi și a
se desvolta în acest stat în deplină
libertate și egalitate? E ușor a vorbi
de „națiune” când ai și pânea și cu-
titul în mână și când poți să iei după
plac hotăriri în dietă fără a mai ține
seamă că această națiune, decă e să
represente țera întregă, nu pôte fi
numai cea maghiară, ei are să cu-
prindă și partea cealaltă mai mare a
locuitorilor țării, cari nu sunt ma-
ghiar și alcătuesc așa numitele na-
ționalități

Ei bine, când Kossuth și soții
vor vorbi în adresă de „națiune”, a-
decă de întreaga populațiune a țării,
ce vor prevedé în această adresă, ce
vor cere și pretinde pentru cea
parte a ei, care nu este maghiară?

Vor cere limba maghiară în
armată. Dér cum și cu ce scop?
Pentru-ca Ungaria să-și pôtă com-
pleta astfel neatârarea ei? Nu! O
acuma la guvern și cei din opoziție,
că ei nu voiesc și nu țintesc încă la
deplina neatârare, că voiesc să mai
dăinuiască dnalismul, dér numai așa
ca Maghiarii, ca stăpânitori, pe lângă
celelalte să aibă și în armată limba
și spiritul maghiar. Și acesta o voiesc
mai cu seamă, pentru-că cum toți
mărturisesc, numai așa cred, că vor
pôte să maghiarizeze cu deplin suc-
ces popôrele nemaghiare din țera.

De aceea ne temem, că în a-
dresa coalițiunei malcontente se vor
cere limba și insemnele maghiare în
armată, dér în schimb nu se va cere
nimic pentru asigurarea drepturilor
și a libertății naționalităților printr'o
dréptă considerare a limbei lor în

regimente. Din contră mult ne te-
mem, că se va pretinde, că și pe
terenul învățămîntului public națio-
nalitățile să fie cu totul scurtate și
desconsiderate în drepturile lor.

Eată de ce aceste naționalități
trebuie să privească ați cu cea mai
adâncă îngrijire la cele cese petrec
între majoritatea dietei și coronă,
ătă de ce ele nu s'ar puté bucura
încă de succesele, ce le-ar puté do-
bândi dieta pentru neatârarea țării.

Revistă politică.

Brașov, 24 Martie v.

Săptămâna această a fost forțe
agitată în ce privește crisa politică
și de guvern ungară. După numărô-
sele audiențe în palatul regal din
Buda și după tratările nesfârșite în-
tre ômenii Coronei și cei din opo-
ziția coalisată, se șvonise, că s'a
aflat o nouă basă de înțelegere,
anume: guvernul de rășboiți din
Viena e gata a amâna pe timp de
doi ani sarcinele militare nouă de
450 miliône și urcarea contingentu-
lui de recruți, decă opoziția aliată
va renunța pe timp de doi ani la
limba de comandă maghiară. Un
moment se părea, că se va pôtă
acomodată pentru o înțelegere între
coronă și coalițiune și pentru resol-
varea crisei. Și când lumea maghiară
începă să iubilizeze, că totuși cercu-
rile militare s'au plecat și închinat
înainte Maghiarilor, éta că dirigi-
torilor coalițiunei li-se aduce la cu-
noscință prin „omul regelui” con-
tele Andrassy, că concesiuena acăsta
e înțelăsa la locurile competente
așa, că numai o parte mai mică
din sarcinele militare amintite se
pôte amâna, adecă numai 85 miliône
din cele 450 miliône câte au fost
votate deja de delegațiuni. Afară de
acăsta nu s'ar puté amâna pe timp
de doi ani nici șporirea contingen-
tului de recruți.

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Povestea unei mame.

De Hans Christian Andersen.

O mamă ședea lângă leagănul micu-
lui său copil, copleșită de griji și de tēma,
că copilul va muri. Copilul era palid și
zăcea cu ochii închiși. Rēsuffa rar și
rēsuffarea lui sēmēna cu un suspin. Mama
privea la dēnsul cu inima sfășiată.

Atunci bătu la ușă și întră un moș-
neag sărac înfășurat par'că într'un țol de
cel călduros. Afară era ger și sufla un
vânt tăios. Bătrânul zgriburea.

Copilul adormi pentr'un moment și
mama se sculă, turnă pentru străin bere
într'o ôlă și o puse să se încăldecă
la sobă. Bătrânul se aședă lângă legă-
n și legăna; copilul. Mama se puse pe
un scaun alătura de dēnsul, se uita la
copilul ce rēsuffa greu și își ridică o mâ-
nuță în sus.

„Ce creți, o să-mi rămână băiatul?”
întrebă femeia. „Dér nu mi-l va lua Dum-
neșeu!”

— (Și moșneagul — care era însăși mörtea
teafădu din cap așa de misterios, încât pu-
cu să înțelegi și da și ba. Mama ședea
rôie chii pironiți în pământ și lacrimi-și.
Nu îi udau obrazii. Capul îi era greu,
nopti închisese ochii trei zile și trei
o cliș. Acum ațipi, însă numai pentru
bise să. Apoi se pomeni tresăriind. O rēs-
spăria țigul. „Ce este?” țipă ea și se uită
copilulă împrejur. Moșnegul nu mai era,
colț țănu mai era. Il luase moșnegul. În
tăcăia țăia bătrânul ceasornic. Tăcăia și
Se opri greutatea ajunse până jos: Bum.

Bi și ceasornicul.
striga căa mamă însă fugi afară și își
Ațipi.

haine lură ședea în zăpadă o femeie în
fost înlăți și negre, care dișe: Mörtea a
Ea se dănu în tine și ță-a luat copilul.
a dus nure mai repede decă vintul și ce
„Sp” mai aduce îndăret.”

rēsponse ne-mi te rog, încotro a porni!”
lua-o, căama, „spune-mi pe ce cale a
„Eu se au am să găsesc!”

nele cernite calea!” dișe femeia cu hai-
să-mi cântă „dér înainte de a ță-o spune
copilului tău ôte cantecele, ce le-ai cântat
Imi plac acele cantece, le-am

mai audt. Eu sunt nôptea! Ță-am vedut
lacremile ce le-ai vărsat cântând.”

„Ță le cânt pe tôte, pe tôte”, rēs-
punsese mama, „dér nu mă opăci, ca să
pôt ajunge, să-mi găsesc copilul!”

Însă nôptea stetea mută și liniștită,
ăr, mama își frângea mânil, cânta și plân-
gea, și cantecele erau multe, dér lacrimile
și mai multe, și apoi dișe nôptea:

„Țăne la drépta și apoi să întri în
pădurea mōhorită de brați. Acolo am vă-
dut mörtea ducându-ți copilul!”

În mijlocul pădurei se despărțiau două
drumuri și mama nu știa încotro să apuce.
Lângă drum era un mărăciniș și nu avea
nici bôbe, nici frunțe, căci era ger și cren-
gile pline de promorôca.

„N'ai vedut mörtea trecând pe aici
cu copilul meu?”

„Ba am vedut-o”, rēsponse mărăci-
nul, „dér nu ță-o-ți spune până nu mă vei
încălți la inima ta. Uite, că sunt tot
ghiață!”

Și mama strînse mărăcinul la piep-
tul său, ca să l încăldecă și spinii îi stră-
bătuseră în carne, ér sângele țăni în pică-
turi mari, dér mărăcinul înverdi și înflori
în nôptea gerôsă de iarnă, atât era de

caldă inima femeii întristate. Și mărăcin
fi arată pe unde să pornesca. Atunci e
la un lac mare, unde nu era nici corabie
nici luntre. Ghiața ce se prinsese pe lac
nu era așa de tare, ca s'o pôtă purta, iar vad
nu era pe nicăiri ca să pôtă trece cu pi-
ciorul. De trecut însă trebuia să trecă cu
ori-ce preț, decă era să-și găsescă copilul.
In desperarea sa, femeia se întinse la pă-
mēt cu gândul să sorbă apa, ceea-ce
pentru un om este un lucru cu neputință.
Nenorocita femeie însă credea că oine
știe, pôte se va întimpla vr'o minune.

„O ho! Asta nu se pôte” dișe lacul.
„Dér ia să stăm puțin de vorbă, pôte ne-
om înțelege. Patima mea este să strîng
mărgăritare și ochii țăi sunt cei mai stră-
lucitori din căți am vedut până acuma.
Decă îți vei vărsa tôte lacremile în mine,
până îți vor seca ochii, atunci am să te
duc la florăria de dincolo, unde locuesce
mörtea și cultivă flori și arbori; fie-care
este o viață de om!”

„O, ce nu ță-aș da, numai să pot
ajunge la copilul meu!” rēsponse lăcră-
mând șermana mamă și lacremile îi cur-
geau șirôie până i s'au stors ochii și au
devenit două mărgăritare scumpe, lacul

Comunicarea acésta i-a isbit ca un fulger pe cei din opoziția coalisată. Intrunindu-se în conferență, comitetul lor diriguitor a declarat că nu p^ot^o se prim^esca noua basă de înțelegere și că pe baza acésta nu pot tracta mai departe. În urma acestei declarațiuni, pe care au primit-o toate partidele din opoziție, s'au rupt din nou tratările între Corondă și coalițiune.

După toate acestea situațiunea politică a ajuns éráșii în zodia desorientării și buimăcelii generale. Diarele unguresci spun, că Majestatea Sa a plecat erii din Budapesta și că criza va dăinui încă mult timp. În acest interval afacerile le va conduce tot guvernul actual Tisza. — Cercurile competente nu vor se audă măcar de alegeri nouă și concesiuni nouă nu se vor face inafară de cele cuprinse în programul militar al comisiunei de 9 a partidului liberal.

Din Viena se anunță, că statul general maior militar a trecut în zilele din urmă, cât au durat tratările între Corondă și coalițiunea opozițională, prin momente critice. Statul maior general se îngrozia de publicitatea debaterilor privitoare la organizarea armatei, căci din aceste debateri străinătatea ar fi aflat date sigure asupra stadiului până la care a ajuns organizarea armatei. Ar fi aflat, cum stă armata în ce privesce artileria de câmp și puterea maritimă a monarhiei. Drept aceea, scirea, că s'a zădărnicit noua învoială, a produs mare bucurie în sinul membrilor statului maior general al armatei.

În senatul român s'a terminat mesagiul tronului. Discuțiunea, care a durat aproape o săptămână întregă, a fost foarte viuă, luând cuvântul numeroși oratori din opoziție și din partidul guvernului. În ședința de Marți au vorbit miniștrii Bădărău, general Manu, Take Ionescu și Gr. G. Cantacuzino, espunând principalele politice, de care este condus partidul conservator în lucrările sale și combătând pe oratorii din opoziție, în deosebire pe fostul prim-ministru D. Sturdza. După închiderea discuțiunii, adresa s'a votat cu mare majoritate. Eri a fost primită în audiență de regele Carol comisiunea alasă de Senat, care i-a predat adresa senatului. În cameră se va începe

Luni discuțiunea asupra bugetului statului.

Primul ministru italian Fortis a făcut alaltăieri declarațiunea cu privire la politica Italiei. În toate cestiunile de politică internă ministerul va aplica ideile de dreptate, der nu va pute îngădui nici-odată, ca autoritatea statului să fie știrbită și prin acésta ordinea publică să fie amenințată. În raporturile și acțiunea internațională guvernul va urma linia de purtare a predecesorilor săi. Politica esternă a Italiei este clar indicată atât de parlament, cât și de voința țării. Acestei politice trebuie să i-se asigure continuitatea, care a căștigat Italiei încrederea celorlalte state. Vom urma acésta politică cu înțelepciune, îngrijind de interesele noastre și fiind un element de pace între popore. Asigurându-ne beneficiile păcii, nu putem uita trebuința de a pregăti mijlocele de apărare; tocmai pentru-că Italia vré pacea, trebuie să se ocupe de îmbunătățirea ei militară.

Mare tărăboiu a produs dilele aceste călătoria împératului Wilhelm la Maroc și discursurile ce le-a ținut împératul cu ocasiunna acésta. Marocul, conform înțelegerei încheiate între Franța, Anglia, Italia și Spania, stă ađi sub sfera de influență a Franței, care are mari interese politice și comerciale în Maroc. Drept aceea, călătoria împératului Wilhelm la Tanger e considerată ca o provocare la adresa Franței. Nu numai diarele franceze, ci și cele englese au comentat acésta visită ca un act nosocotit. Marele diar engles "Times" scrie, că cuvintele rostite la Tanger de împératul Wilhelm sunt o provocare la adresa Franței. Noroc însă — adaugă diarul — că astfel pacea lumii nu va fi amenințată.

Despre războiul ruso-japones și mai ales despre evenimentele din Manciuaria, puține sciri au sosit în timpul din urmă. Cu atât mai mult s'au svonit despre o apropiată încheiere a păcii. Svonurile aceste se desmint îndată ce apar în publicitate. Diarele din Roma primesc din Petersburg scirea, că partizanii războiului au triumfat. S'a hotărît să se trimită întârii în Manciuaria. Pacea se va face numai după victoria Rușilor. Aceeași scire o primesc diarul „Lokalanzeiger“ din Berlin. Pacea între Rusia și Japonia — ăice telegrama

— este absolut esclusă. Rusia va continua cu cea mai mare stăruință războiul.

Insemnătatea meseriilor.

Cuvânt de deschidere ținut de d. Petru Pop, președintele „Asociațiunei pentru sprijinirea învățecilor și sodalilor români din Brașov“ la adunarea generală de la 2 Aprilie st. n. a. c.

Onorată adunare generală!
Stimaților Domni!

Pus prin încrederea d-vostre și a comitetului Asociațiunei noastre în fruntea conducerii „Asociațiunei pentru sprijinirea învățecilor și sodalilor români meseriași din Brașov“, mă simt măgulit, după un an de conștiințoasă lucrare, a vă saluta astăzi în număr așa de frumos cu un: „Bine ați venit“.

Bine ați venit, domnilor, aici unde are să vi-se dea semnă de mersul Asociațiunei amintite într-un an de viață și activitate în sinul ei, să vi-se dea semnă de munca și rezultatul strădaniilor, ce le-a făcut comitetul de la conducerea acestei instituțiuni, cu un cuvânt de tot ce privesc interesele și necesitățile acestei societăți, care urmăresc un scop pe cât de frumos, pe atât și de nobil în mijlocul poporului nostru.

Nu voi obosi atențiunea și nu voi abusa de paciența d-vostre cu desfășurarea de teorii din domeniul industriilor și meseriilor, ci mă voi mărgini a atinge unele cestiuni și lucruri, ce cred că a-le spune e bine și folositor, érá a-le urma este o necesitate imperioasă pentru noi toți câtși dorim din inimă realizarea cât mai în grabă a unui vis de aur, adecă: crearea și posedarea unei clase mijlocie de meseriași români.

Acei bărbăți vrednici, cari, în nobila lor rivnă de a face bine, au pus temeliele Asociațiunei noastre aici, în vechiul centru de cultură românescă Brașovul, au avut un gând: pentru a-și satisface o ambițiune personală, ci pentru a servi un scop mult mai mare, mai rațional și mai practic. Au văduț ei, cum vedem și simțim și noi, că singurul teren, pe care poporul nostru se p^ot^o mișca ađi liber, este terenul meseriei și industriei, teren nu numai neexploatat de fii neamului nostru în trecut, ci până bine de curind părăsit, ba chiar urgisit.

Meseriile și industria au fost în toate timpurile factorii de căpetenie în desvoltarea și emanciparea unui popor, care vré să trăiescă și să sporască în avere și prin urmare în putere, care-i asigură existența: căci scim prea bine, că ori-care individ și popor numai atâta valorează, câtă putere are. Deci ele, adecă meseriile și industria,

sunt o cestiune de viață și existență, ér pentru noi Români o cestiune: de a fi, séu a nu fi.

A-ne uni la muncă comună și stăruite pe terenul meseriilor, industriei și comerțiului, este a ne asigura un viitor mai bun și mai priincios și a-ne pune la adăpost față cu mizeriile, ce-l încercă pe poporul, care nu e pătruns de bine-facerile și folósele imense ale acestor indeletniciri onorifice.

Da, d-lor, onorifică muncă este a meseriașului. Acésta se p^ot^o vedé și din faptul, că chiar și unii membri ai familiilor domnitore învață câte o meserie. Maiestatea Sa monarhul nostru bună-óră a învățat zidăritul, érá dintre copiii principelui Leopold Friederic, tocmai acum unul învață lăcătușeria la măestrul Dalste, ér altul tēmplăria la măestrul Schmedes.

Constatate fiind adevărurile aceste, mă întreb, decă mai este de lipsă să vă desfășur la acest loc insemnătatea cea mare a meseriilor? Óre nu vedeți și nu priicepe fie-care din noi rolul frumos și importantă hotăritoare, ce le au meseriașii pretutindenți, atât în viața publică socială, cât și în alte relațiuni sociale?

Prin cine, decă nu prin ei și prin munca lor s'au ridicat la bună stare și înflorire orașele cele mari industriale? Cine contribuie ađi mai mult, decăt ei, la progresul general din țările civilizate? Nu au ei cuvânt pretutindenți, unde se tractază de consolidarea raporturilor sociale, și nu se ține semnă de cuvântul lor, când e vorba de a-se promova binele obșteșc? Putem dice, că economul e talpa țării, érá meseriașul talpa orașelor.

În raport cu funcționarul, omul de literă și până jos la agricultor, meseriașul este cel mai independent om și cetățen. El nu e avisat la grația puternicilor și diile, la publicul nerecunoscător și nesimțitor, nici sórtea nu-i atērnă de la capriciile naturei, căci decă i-a dat Dumnezeu meseriașului două brațe muncitóre și inimă a castra aplicarea sa, el ori unde se și ori unde-l aruncă sórtea, p^ot^o se și nască cinstit.

De aceea și vedem, că ori cât de gră sunt ađi condițiunile de trai în țera noastră, totuși meseriașul nu-și părăsește așa ușor patria străbună, ca de pildă cetelul plugar, care ne mai avēnd cu el deduce de ađi până mâne, ia toiașul pribegiei și emigréză cu sutele prin cele state americane.

Đis'am, că prin meseriași s'au ridicat la înflorire industrială orașele cele mari din țările cultivate. Ce insemnătate au orașele pentru un popor, e de prisos a arăta mai pe larg. Ele sunt centrele, în cari pulséză viața și puterea națiunilor, din ele se revarsă asupra provinciilor cultura și progresul și în toate acțiunile mari,

a ridicat-o atunci, ca într'un leagăn și dintr'un singur avēnt o transportă la maul de dincolo, unde se înălța o mare și minunată casă. Nu se scie decă era un munte cu păduri și peșteri, ori o lucrare de mâni omenesci, șermama mamă nu putea să vadă, căci îi secaseră ochii.

„Unde voi găsii eu mórtea, care mi-a dus iubitul meu copil? óftă ea.

„Aici n'a sosit încă!“ răspunse bătrâna, care avea supraveghierea peste florăria morții. „Cum de ai ajuns tu aici, și cine ți-a fost în ajutor?“

„Bunul Dumneșu mi-a fost în ajutor,“ răspunse ea, „el este milostiv și cred că vei fi și tu milostiv! Unde imi voi pute găsi iubitul meu copil?“

„Apoi eu nu-l cunosc!“ răspunse femeia, „și tu nu-l poți vedé! — Multe flori și mulți arbori s'au vesteđit în nótea acésta, mórtea are să sosescă în curēnd să le planteze! Tu scii de bună semnă, că fie-care om, după felul séu, își are arborele vieții séu florea vieții sale; aceste au înfățișarea ca alte plante, însă au bătaia inimei. Chiar și inimile de copil pot să tăcăie la ascultă bătăile de inimă, p^ot^o ve recunósce pe ale fiului téu. Ce-mi vei da

însé, decă îți voi spune ce trebuie să mai faci, afară de acésta?“

„Nu mai am nimic de dat!“ ăise mama întristată, „dér decă poftesci, am să merg pentru tine până la capătul lumii.“

„Acolo n'am ce căuta“, răspunse femeia, „însé tu poți să-mi dai pērul tău cel lung și negru. Vei fi sciind singură, că este frumos și mie imi place pre mult! În schimb îți dau pērul meu cel alb, și acesta încă e ceva!“

„Decă numai atâta doresci“, ăise mama, „ți-l dau cu bucurie!“ Și îi dădu pērul séu frumos și negru, luând în schimb pe cel alb ca zăpada al babei.

Apoi intrară în florăria cea mare unde cresceau florile și arborii d'avalma. Acolo steteau sub clopote de sticlă hiacintele fine, și peoniile de mărimea arborilor, apoi plante de apă, unele fresce, altele pe jumătate vesteđite, printr ele înțetau șerpii de apă și pe cotóarele lor se cățărau racii negri. Alătura era palmieri mândri, stejari și platanți, apoi éráșii petrinjei și tāmăiță, fiecare arbore și fie-care flóre își avea numele séu deosebit, fie-care era o viață omenescă. Omul, trăiesce

încă, unul în China, altul în Grönlarda, pe tot pământul. Aici erau arbori mari în glastre mici, așa că erau ca nisoc schilavi și glastrele aprópe să plesnescă, în unele locuri se vedea câte o flóre delicată în pământ gras, bine cultivată și de jur împrejur împrejmuită de mușchi.

Mama jalnică se apleca asupra plantelor celor mai mici și asculta cum le bate inima lor omenescă, și între milióne recunósca inima copilului séu.

„Acésta este!“ strigă ea și își întinse mâna asupra unei floricele de cocoș, care era vesteđită înclinându-se spre o parte.

„Nu pune mâna!“ strigă bătrâna, stai aci la o parte și când va veni mórtea pe care o aștept de mult, nu o lăsa să se smulgă. Amenință-o că decă o smulge, și tu vei smulge pe celelalte. Mórtea se va spăria, căci are răspundere față cu Dumneșu și nu se smulgă nici una fără de voia lui!“

De odată se ađi prin sală, un vijăit rece ca sloiul și mama cea orbă simțea că se apropie mórtea.

„Cum ai găsit calea până aici?“ întrebă mórtea, „cum ai putut să și mai curi decăt mine?“

„Eu sunt mamă“ răspunse femeia.

Și mórtea își întinse mâna sa lungă după floricea delicată, dér mama își ținea mânil sale ocrotitóre strins d'asupra frunzelor, grijind însă ca nu cumva să o atingă. Atunci mórtea suflă pe mânil ei și ea simți că suflarea morții este mai rece decăt vintul cel ghețos, și mânil ei căđură neputincioase.

„Față cu mine n'ai nici o putere“ ăise mórtea.

„Dér Dumneșu are“ răspunse dinsa.

„Eu nu fac de cât ceea-ce el voiesce“ ăise mórtea. „Eu sunt grădinarul Lui. Eu iau toate florile și toți arborii lui și plantez în grădina cea mare a paradisului, în țera necunoscută. Cum creșe însă ei acolo și cum este acolo, nu pot să-ți spun.“

„Dă-mi copilul înderēt!“ ăise mama și se cânta în goit și se ruga. Dér de odată apucă cu fie-care mână câte o flóre frumósă de lângă dinsa și strigă morții „Am să-ți smulg toate florile, căci am ajuns la desnădejde!“

„Nu pune mâna!“ strigă mórtea. „Tu spui că ești nenorocită, și acum vrei să faci și pe altă mamă nenorocită?“

fie sociale, fie politice, orașele sunt cari dau direcția și tonul în viața publică.

Prin urmare trebuie să ne năsim a ne întări în orașe și a ne ocroti și spori clasele de meseriași, industriași și neguțători români între zidurile lor. Căci până când nu vom avea o puternică falangă din aceste clase, nu vom avea nici odată centre de meseriași.

Dér și din punct de vedere economic, meseriile sunt de cea mai mare însemnătate pentru noi Români. Având odată meseriași din sângele nostru, banul Românului, sudorea noastră, nu va trece în mână străină, ci vor rămâne tot la ai noștri. Vom spori ast-fel capitalul național și rólele se vor resfrânge și în particular asupra fie-căruia dintre noi.

Pe când de o parte este un interes de viață pentru noi Români a ne crea o clasă de meseriași, pe atunci de altă parte munca și stăruințele noastre ar fi zadarnice, decât nu le-am da și puțința de existență.

Nu este de ajuns, nu am făcut destul numai să ne creăm meseriași, ci trebuie să-i și sprijinim și susținem. În schimb însă meseriașii noștri sunt datorți față cu ei și față cu societatea din care au eșit, că după-ace au ajuns omeni cu poziție socială, să contribuie în privința morală și materială cu talantul lor la prosperarea neamului nostru, apoi să nu se piardă în vălmășagul străinilor, ci să țină cu sfințenie la legea lor. Sprijinul și bine-facerile de cari s'au împărțit în tinerețe, să le răsplătescă în vârsta bărbăției cu un interes și devotament către instituțiile și așezămintele noastre culturale.

Etă, domnilor, un teren larg de muncă stăruitoare și de róle îmbelșugate pentru noi.

Etă un stindard în jurul căruia trebuie să ne grupăm mic și mare, ca să-l ducem cinstit și victorios înaintea spre ținta ce ne-am pus-o. Acest teren și acest stindard îl reprezintă și îl are și Asociațiunea noastră, sub aripile căreia suntem ocrotiți. În această Asociațiune avem teren larg de lucrare comună, folositore și cu prospecte frumoase de izbândă, numai noi să fim la locul nostru și la culmea datoriilor noastre.

Instituțiunea aceasta, pe care o susținem cu jertfe și pentru existența căreia bărbați generoși au jertfit mult din sudoreea lor, este o puternică sprijinitore și ocrotitoare a meseriașilor noștri. An de an ea încâldește la sinul său sute de băieți români veniți din toate unghiurile Ardealului și an de an distribuie ajutore însemnate celor ce s'au dedicat pe cariera meseriilor. Cu drept cuvânt putem aștepta, deci, ca ea să fie sprijinită de publicul nostru fără deosebire de poziție, căci numai ast-fel își va ajunge mai curând scopul, care conform statutelor Asociațiunii

născute, este: „a forma meseriași români și a-i sprijini“.

Nu e de ajuns, ca numai unui să muncască și jertfăască, ci toți trebuie să-i dăm obolul nostru și să-i sărim într-ajutor, atât cei de la orașe, cât și cei de la sate.

Preoțimea și cărturarii noștri și-ar împlini una din cele mai sfinte datorii, când ar lumina pe cei nesciutori asupra însemnătății cauzei în serviciul căreia stă Asociațiunea noastră și ar îndemna poporul să se îmbrățișeze în măsură mai mare meseriile.

Când fie-care din noi vom ști să ne împlinim datorițele în sinul acestei Asociațiunii, unde tot factorul viu își are partea sa de stăruință și muncă desinteresată, când toți vom fi pătrunși de spiritul de jertfă pentru cauzele noastre sociale-culturale, să fim siguri, domnilor, că atunci am apucat pe calea cea bună și că izbânda ni e asigurată. Forțe intelectuale și ași putea dice, că unindu-ne puterile, chiar și materiale avem, har Domnului, numai voință și hotărâre firmă de a-le și aplica, să avem. Tot-odată să ne ferim de marea bôlă românescă, de discordie, și în schimb să străbată în inimile noastre armonia, dragostea și iubirea frățească.

În fine, folosindu-mă și eu de cuvintele unui coleg, pot dice că Asociațiunea noastră cu mulțămire sufletescă pôte privi la rólele muncii sale din trecut și cu încredere în Dumnezeu și în forțele noastre să privim în viitor. Êr acum încheiă cuvântul meu de deschidere, făcând dimpreună cu d-vóstră urarea: ca Asociațiunea noastră să trăească, crească și înflorească!

SCIRILE ĐILEI.

— 24 Martie v.

Parastas. Duminecă în 9 Aprilie la ôrele 10 a. m. se va celebra în biserica st. Nicolae din Brașov (Seheiu) în asistența întregului corp profesional și a tuturor școlărilor al părulea parastas într-o odihna de veci a iubiților reșosați, întru memoria cărora s'au făcut donațiuni pentru masa studenților. La acest act solemn de pietate se invită toți amici și toți rudeni la biților reșosați.

Academia Română despre albume. În numele reuniunii agricole române ca editor, d-l D. Comșa a fost dăruit Academiei Române și anume: 2 esemplare din albumul chromolitografiat și 3 esemplare albumuri superbe cu modele, unul cu broderii (cusături), altul cu țesături în bumbac și al treilea cu țesături în lână, la olaltă 5 albumuri. Academia Română a adresat d-cto Bucuresci, 9 Martie a. c. d-lui D. Comșa scrisôrea ce urmază:

„Domnule Profesor! În ședința din 4 Martie a. c. d-l president al Academiei Române a prezentat acestei instituțiuni, ca dar din partea Domniei-Vóstre, colecțiunea și albumul de cusături și țesături

naționale, înșoțind darul cu a cuvântare caldă și cu aprecieri elogióse pentru Domnia-Vóstră și pentru „Reuniunea agricolă din comitatul Sibiului“. Cu cea mai vie mulțumire a primit Academia aceste colecțiuni, cari împreună cu albumul alcătuesc un monument al gustului artistic și al destoiniciei femeii române. Munca și stăruința ce ați depus pentru adunarea modelelor și pentru facerea acelu admirabil album merită tótă lauda. Academia Vê esprimă atât Domniei-Vóstre cât și reuniunii felicitările ei pentru frumoasa lucrare ce ați făcut.

Comunitatea de avere din Caransebeș a decis ca la fie-care forestierie, adecă în Caransebeș, în Ohaba-bistra, în Teregova, în Bozovicium și în Orșova să se pună temelie câte unei școli mari de pomî. În Caransebeș grădina e de 4 jughere și până acum s'au plantat deja 30,000 de pomî. În curând se vor mai planta încă 40,000. Măsura acesta luată de comunitatea de avere, este fără îndoială tórte salutară.

Reforma școlilor de meserii în România. D-l M. Vlădescu, ministrul cultelor și instrucțiunii publice, studiază un proiect de reformă al școlilor de arte și meserii. Prin noua reformă se tinde la îndreptarea tineretului spre practicarea meseriilor în ateliere. În acest scop, între altele, d-l Vlădescu va reorganiza școlile de meserii în sensul, ca aceste școli să fie date în antreprisă la Particularii, cărora statul le va da o subvenție. Statul își rezervă dreptul de control.

Emisiunea băncii »Victoria«. Atragem atențiunea cetitorilor asupra publicațiunii băncii »Victoria« de pe pagina 8 a numărului nostru de ađi. Numita bancă a luat în adunarea generală de est an hotărârea de a ridica capitalul de fondare dela 600,000 cor. la 1,200,000 cor. Etă circularul ce a dat din acest incident direcțiunea băncii: »Cu provocare la publicațiunea noastră de datto 24 Martie st. n. 1905 relativă la noua emisiune de acții, în sensul acestei publicațiunii, și pe baza §-lui 7 din statutele institutului, prin presenta avem onóre a ruga pe toți domnii vechi acționari, să binevoiască a se declara asupra dreptului lor de preferență la subscriere. Drept de preferență la acțiunile noue pot avea numai acei acționari, cari sunt introduși ca atari în registrele institutului, și sunt tot-odată în posesiunea acțiilor vechi. Declarațiunea de opțiune să se facă pe formularul anexat, și să ni-se trimită dimpreună cu acțiunile vechi și prima rată din preț, neșesit până la termenul precisiv de 10 Maiu st. n. 1905. Arad, la 24 Martie st. n. 1905.

Nou membru fundator la Asociațiunea meseriașilor. D-l Traian Radu, notar cercual în Feneș (lângă Zlatna) având ocașiune a-se convinge de binefacerile și scopul nobil ce-l urmărește »Asociațiunea pentru sprijinirea învățăceilor și șodalilor români meseriași din Brașov« s'a înscris — după cum ni-se comunică — membru fundator al acestei asociațiuni.

Prelegeri cu Skiopticonul. Dumineca trecută o parte din membrii comitetului despărțământului Brașov al Asociațiunii au vizitat comuna Helchiu, unde s'a ținut în edificiu școlii gr. or. române o prele-

gere instructivă cu skiopticonul despre creșterea vitelor. Proiecțiunile le-a făcut d-l prof. A Ciortea. A urmat apoi o scurtă prelegere ținută de d-l prof. Bogdan contra luxului, care — durere — s'a incuibat în mod amenințator și în comunele românescei din tóra Bâsei. La prelegere a asistat întreg poporul român din Helchiu în frunte cu parochul și învățătorii români, urmărind cu mare interes tablourile proiectate și instructivele prelegeri. — Prelegerea viitoare poporală cu skiopticonul se va ținé Dumineca viitoare în comuna Prejmer.

Impératul Chinei către împératul Francisc Iosif. Diarele din Viena publică textul original al unei scrisori pe care împératul Chinei a trimes-o împératului Francisc Iosif, prin ambasadorul său Yang-Tcheng. Acestă scrisôre e scrisă în dublu text chinez și manciur și înșoțită de o traducție francesă în care se pôte ceti: Noi, împératul de Taching, ne informăm de sănătatea Majestății Sale împératul și rege apostolic al Austro-Ungariei. Am primit cu mult respect un decret al împărătesei mame, în care își manifestă că e fôrte atinșă de urările formulate în scrisôrea de felicitare ce Majestatea Vóstră a bine-voit să-i fie înmănată de trimisul vostru la Peking cu ocazia aniversării sale de 70 ani. Legăturile de amiciție ale țerilor noastre sunt de mult timp încă strînse și aceste legături prin această probă pe cât de strălucitoare pe atât de prețiosă, vor face ca ele să fie din și în și mai strînse. Noi dorim Majestății Vóstre o înflorire perfectă, o fericire înfinită și o prosperitate eternă. Am găsit nimerită această ocazie de a presenta Majestății Vóstre, din ordinul special al împărătesei și mamei noastre mulțumirile cele mai sincere prin trimesul nostru Yang-Tcheng.

Censură de profesor. Tânărul Tit Liviu Blaga a depus cu bun succes censura din studiile matematice la universitatea din Budapesta în 24 Martie a. c.

Necrolog. Lunî, în 3 Aprilie a repausat în Reteag sirguinciosul scriitor și culegător de povești și cântece populare Ioan Pop Reteganul, învățător pensionat și redactor la Gazeta din Șimleu. La alt loc al numărului nostru de ađi apreciem viața și activitatea repausatului. I. Pop Reteganul a murit în etate de 52 ani, lăsând pe soția sa veduvă și o fiică orfană. Însmormântarea regretatului scriitor se face astăđi Joi în Reteag. Amintirea lui va trăi în viața și în inima poporului român.

— În Zărnesci, a repausat la 4 Aprilie n. în etate de 65 ani. Însmormântarea se face astăđi în Zărnesci. Îl jălesce Nedelea Gogonea, ca mamă, Maria Aldelea Mețianu, sócră; Otilia, Aurelia, Ioniță, Eugen, Emilia, Maria, Silvia și Aldulea, ca fii și fiice, C. Ioanovic și I. St. Coleșiu, ca gineri; Iosif, Nicolae, Aron, George, Ana și Paraschiva Gogonea, ca frați și surori.

— Mihaila Savoian, proprietar și oficiant în pensiune, întemeiătorul parochiei române g. c. din Teaca, după o viață lungă și bogată în fapte frumoase, a repausat Sâmbătă în 1 Aprilie în Teaca în etate de 83 ani. Îl jălesce veduva Ludovica n. Truția și ficele Aurelia m. I. Rațiu, Lucretia, Acsimia și Rafla veduve, Amalia m. I. Miclea.

„Pe altă mamă!“ disse femeia și luă mâinile de pe florî.

„Etă ochii tói!“ disse mórtea, „i-am pescuit din lac, unde străluciau așa frumos. Nu sciam, că sunt ai tói. Ia-l éráși, acum sunt mai limpeđi decât cum erau, uită-te cu ei în fântána cea adencă, nu departe de unde stai. Iti voiú spune numele celor două florî, pe cari voiái să le smulgî și vei vedé întregul lor viitor, tótă viața lor omenescă. Vei vedé ce aveai de gând să distrugî și nimicesc!“

Și se uită în fântána și deodată fú cuprinsă de bucurie, vedénd cum unul ajunge o adevérată binecuvântare pentru omenire, dela care se stîrnesc multă fericire și bucurie. Vedú totodată și viața celuilalt, și nu era decât o înlânțuire de griji și nevoi, dureri și năcazuri.

„Și una și alta sunt voia lui Dumneđeu“ disse mórtea.

„Care din cele două este flórea nefericirii și care a binecuvântării?“ întrebă ea.

„Astă nu îți-o spun!“ răspuse mórtea, „atâta însă îți pot spune, că una din florî era flórea copilului tçu, era sórtea băiatului tçu, și ceea-ce ai vedú a fost sórtea propriului tçu copil.“

Atunci mama strigă îngrozită: „Care din cei doi era copilul meu? Spune-mi, mântue pe cel nevinovat! Mântue-mi copilul de năcazuri. Ia-mi-l mai bine! Du-l în împărăția lui Dumneđeu! Uită lacrimile mele, uită rugăciunile mele și tot ce am đis și am făcut!“

„Nu te înțeleg!“ disse mórtea. „Vrei să-ți dau îndérăt copilul, ori să mă duc cu el acolo, de unde nu este re întórcere?“

Atunci mama își frânse mâinile, căđu în genuchi și se rugă: „Nu voia mea, ci a Tă să fie, singura care este cea mai bună! Nu mă asculta! Nu mă asculta!“

Și își plecă capul pe pept. Êr mórtea s'a dus cu copilul femeii în tóra necunoscută.

Delaletca.

Baladă.

„Rémâi, rămâi, căci sórele se plecă,
Florî și plângerî marea desvălesce;
Êr nóptea témân suflet îmi trezesce.
Rémâi și đî durerilor să tacă.

Ascultă glasul trist al rugei mele,
Profetica simțire a iubirei.
Ascultă glasul tănuit al firei
Și fugi din calea césurilor rele.

Rémâi, rămâi și nu te du Sorine,
Mă copleșeso gândiri întunecete.
Oh, nu'ntrupa ruinele-mi visate.
De plec — pierđării mergi — și viu cu tine

Dér el s'a dus... Poveste vecinic nouă,
Șfirșitul tçu mă arde, mistuesce.
Se sbate marea și se tânguiască
Êr plânsul ei inima-mi frânge'n două.

Emil A. Chiffa.

Măria Sa.

De Ludovic Biró.

Horth își scóse nervos césonicul și uitându-se la el, tresări, apoi enunță mănios decisiunea:

— Pentru contravenție industrială te pedepsesc cu amendă de 200 coróne.

Croitorul, un omuleț uscățiv și palid, țipă:

— Domnule Solgăbirău! Măria Ta, d-le Solgăbirău!

Horth îi răspunde furios:
— Eși d'aici! Cară-te!

Cei mai excelenți profesori și medici îl recomandă ca remediu cu efect **Sirolin** contra morburilor de plumâni, afecțiunilor organelor de respirație, precum: bronchită cronică, tusă convulsivă, și mai ales este recomandat **Convalescentilor după influență**. — Sirolinul promovéză apetitul și face să crească greutatea corpului, depărtéză tusa și flegmă și face să încetéz asudarea de nópte. — Din cauza mirosului și gustului său plăcut este luat cu plăcere și de copii. În farmaciú să capétă în sticle de 4 cor. Să fim atenți, ca fie-care sticlă să fie provédută cu firma de mai jos

F. Hoffmann-La Roche & Co. fabrică chimică Basel (Șvițera).

Cununie. D-l Basil Moldovan fost redactor la »Răvașul« și-a serbat cununia cu d-sora Eugenia Ioanovici la 2 Aprilie în cadrul ora din Blășiți.

Logodnă. Aflăm cu plăcere că Joi în 17 Martie 1905 a avut loc în Bucuresci logodna compatriotului nostru d-l Dr. Stefan Bogdan cu d-sora Constanța Duro. După logodna religioasă, a avut loc petrecerea în saloanele d-lui și d-nei Duro, și unde pe lângă părinții miresei au luat parte d-na Dr. Savini, d-na Grajdănescu, d-na și d-nu Christescu, d-nii E. și V. Duro, d-nii frații Eftimiu, d-l D. Munteanu, d-nii prof. Ioan Bogdan, N. Iorga și G. Bogdan Duiică, d-l D. Muntean-Râmnic, împreună cu familiile lor.

Donațiune pentru biserică. D-l Dr. George Ciuta secretar la direcțiunea financiară în Turda a donat bisericeii nouă din Rebrişora doi prapori frumoși în valoare de 160 cor. În numele parohiei se aduc căldurose mulțămite. Rebrişora, 26/III 1905. Anton Precup, preot.

Biserica veche din Rebrişora din lemn de stejar bine conservat cu lungime de 19½ m. lățime 7 m. (lemnele cioplite în 4 fețe cu lățime de 40 cm. și grosime de 14 cm.) ar fi bine potrivită pentru o parohie sărăcă. Doritorii de a reflecta la dânsa să se adreseze oficiului parohial gr. cat. în Rebrişora p. u. Naszod.

Din Rășnov ni-se scrie: În 26 Decembrie v. 1904 inteligența română din Rășnov a dat o petrecere teatrală-musicală, executată de corpul învățătoresc, al cărei venit a fost destinat și s'a folosit în scop filantropic. Cu aceea ocaziune s'au încasat sâra la casă cor. 271 și 58 bani, din cari au fost spese cor. 143 și 58 bani. A rezultat un venit curat de 128 cor. Au mai intrat ulterior dela St. Domni I. B. Staicu 40 cor. și dela d-l C. Alexandrescu 20 cor., cari sumă adaugându-se lângă venitul curat dau suma venitului de 188 cor. Tuturor sprijinitorilor acelei petreceri le aducem mulțămite, d'eri în special d-lor I. B. Staicu și d-lui C. Alexandrescu, cari prin fapta d-lor, au arătat interesul viu cel p'rtă pentru binele și înaintarea Rășnovenilor. — R. C.

Starea sămănăturilor în România se prezentă după rapoartele sosite Mercuri la ministrul de domenii astfel: Grâul, seara și rapița se prezentă foarte bine. Arăturile de primavară se fac în bune condițiuni, afară de județul Fălciu, unde din cauză, că pământul e prea umed, arăturile sunt îngreunate și are loc o pierdere de desgropate. Pomii roditori, din cauza frigului, stau pe loc. Acest fapt însă dă speranță de o bună recoltă. Curățitul lor de omizi a început în toate părțile. Fânatele se presintă bine. Insecte vătămătoare nu s'au ivit până acum.

Din Homorod ni-se trimite o întimpinare la cele ce s'au publicat în foia noastră cu privire la alegerea reprezentanței comunale, și în care se vorbia despre »trei oi rătăcite«. Autorul întimpinării — contra celor afirmate în notița amintită — dăce, că nu d-nii N. Pora, Nic. Florea și Nic. Dumitru au fost cauza nereușitei, ci alte două persoane (preotul și învățătorul), cari nu se bucură de încrederea poporului. Sași

— dăce autorul — cari formeză majoritatea locuitorilor din Homorod în mână lor administrațiune comunei prin faptul, că sunt oameni muncitori și deștepti și se bucură de o bună conducere, pe când cei, cari ar trebui să fie conducătorii firești ai Românilor din Homorod, nu-și fac datoria.

Un anunț funebru. În numărul 12 de Duminecă al țiarului nostru am făcut amintirea despre m'rtrea subjudelui r. în pensiune Ioan Belbe din Șomcuta-mare și am relevat faptul, că neamurile au împărțit anunț funebru unghuresc, (din care ni-s'a trimis și nouă un exemplar.) Ni-se trimite acum ulterior anunțul funeral românesc, în care vedem iscalită o verișora a repausatului și numeroși nepoți și nepoțe, ceea-ce dovedesce că acesta a fost anunțul original, pe când celălalt anunț, semnat cu numirea colectivă, a fost destinat pentru foștii camarazi de oficiu ai repausatului.

Teatru german. Măne Vineri se va da în beneficiul personalului din cor: »Das Pensionat«, operă comică în 2 acte de Franz Suppé, și »Salon Pitzelberger« operetă comică într'un act de I. Offenbach.

Ioan Pop Reteganul.

O veste tristă aducem cetitorilor foiei noastre de Duminecă. Ioan Pop Reteganul, dascălul harnic și distins, scriitorul și povestitorul popular mult gustat și apreciat la noi Români din Ardeal, a încetat din viață la 3 Aprilie n. în al 52-lea an al vieții.

Ioan Pop Reteganul a fost unul din cei mai activi și roditori scriitorii populari ai noștri. Din tinerețe încă s'a indeletnicit cu scrierile populare și pe lângă munca sa grea și conștiincioasă de dascăl, a fost un neobosit cercetător al comorei literare a poporului nostru. Pe acest teren l'am vădit ani mulți muncind și jertfînd c'un zel rar și cu frumoșe succese. Născut la 1853 în Reteag, studiile gimnasionale și-le făcu în Năsăud, ăr preparandia în Gherla și Deva. A redactat la 1886 »Cărțile Săteanului Român« și »Concursul pedagogic«, ăr la 1898 »Revista Huștrată«. A scris și publicat: »Trandafiri și viorele«, »Poesii populare«, »Chiuituri«, »Starostele«, »Leonat cel tinăr«, »Inimiăra« și »Buchetul« (poesii naționale), »Opsaguri«, »Țigani«, »Povești ardelenesci«, »Pomăritul practic«, »Cartea Poporului«, »Povești din popor« (premiată și edată de »Asociațiune«), »Pintea Vitézul«, »Novele și schițe«, »Pilde și sfaturi«, »Povestiri din viața țeranilor români« (I și II premiate și edate de »Asociațiune«), »Novele« și alte diferite articole literare.

Croitorașul se bocia strășnic: Iai, Iai! Ilustrisime d-le Solgăbirău!

— Ghiuri! — strigă Horth cât îl ținea gura.

Odăiașul îmbrăcat în livrea intră la chemarea stăpânului.

— Ghiuri! Să dai afară pe acest individ.

Croitorul se scâncea mereu până la ușă. Sunt nevinovat, Măria Ta, mă prăpădesc, Măria Ta... Apoi fu dat afară.

— Ghiuri! întrebă Horth, ai pus caii? — Da. — Coferul e în trăsura? — Da. — Decă mă caută cine-va să spu, că am plecat pe patru săptămâni. — Înțeleg. —

Horth se urcă pe capră și luând hățurile, mână la gară. Era fericit. Caii sburau. La rațele s'orelui chiar și praful ce se ridica pe urma trăsorei era auriu. Horth se simția tare și mare. Era domn. Viața e frumoasă.

Ajuns la gară scose bilet pentru Karlsbad. A doua zi sosi la țintă. Iși schimbă hainele și trecu la hotelul vecin. Căuta pe familia Taláry. I-s'a răspuns, că damele sunt la primblare. Horth plecă să le caute. Pe domnișora o zări de departe. Când l'a zărit și ea, a tresărit de bucurie.

Domnișora Taláry îl prezentă damelor străine: »Horth, camerier — mirele meu«.

Se aședară pe o bancă. Lui Horth îi venia să chiuască de fericire: Ah, Iolan, scumpa mea Iolan! Nu puteau să dăcă nici unul nimica. Fetei îi venia cât pe ce să-i dea lacrimile. D'eri societatea era aprăpe și Horth trebuia totuși să începă cu întrebările convenționale: — Cum vă aflați? — Bine! Imi pare bine, că ai venit! — Mama e bine? — Da. Bea apă și are să se tămăduască. — Cât mai stați aici? — O lună încă. — Să scii, că și eu am să stau atâta! Ochii fetei sclipeau. Conversația încetă. Ce să mai vorbăscă? Se uitau unul la altul.

De-odată societatea începe să se misce. Se ridicară toți și își îndreptară privirile spre promenada, de unde veniau doi domni. Unul înalt, svelt, celălalt scurt și gros. — Cine-săștia? întrebă Horth. — Regele Ioan și adjutantul său. Au trecut pe lângă ei. Damele s'au închinat reverențios, domni și-au ridicat pălăriile. Horth n'a salut. Ce i-e lui regele Ioan, cu totă împărăția nemțescă, cu totă mărirea lui de domnitor, cu totă faima lui vitejescă și renumele lui de erudițiune? El este Paul Horth, mirele Iolanei Taláry. Stetea fudul și înțepat. Nicu nu s'a mișcat din loc. —

Ani mulți I. P. Reteganul a fost colaborator literar estern al foiei noastre, mai ales la edițiunea poporală de Duminecă. Mulți din cetitorii acestui număr poporal al țiarului nostru își vorreaminti cu drag novelele și povestirile lui Reteganu, dintre cari amintim novela poporală »Minte de muieră și pace«, care a fost cetită cu multă plăcere și apreciată.

Cât timp a funcționat ca învățator, I. P. Reteganul s'a distins prin zelul și abnegațiunea sa pe această spină carieră. În timpul din urmă era retras la pensie și era redactor al Gazetei din Șimleu.

Amintirea lui se va păstra vie în inima poporului nostru la a căruia înaintare și luminare a contribuit cu rară însuflețire. A fost Român de inimă, bărbat onest și de-o rară modestie.

Odihnescă în pace!

Asociațiunea meseriașilor români din Brașov.

Raportul comitetului »Asociațiunei pentru sprijinirea învățăcelilor și sodalilor români meseriași — Brașov« pe anul de gestiune 1904, cetit în adunarea generală, ținută în 2 Aprilie st n. 1905.

Onorată Adunare generală!

Comitetul on. d-vostră, reconstituit în adunarea generală din anul trecut, și în al doilea an al funcționării sale, a căutat să se achite în mod demn de obligămîntul, ce i-s'a impus prin alegerea și punerea sa în fruntea Asociațiunei noastre.

După cea mai bună chibzuință a sa, lucrând în deplină armonie și cu strictă observare a statutelor, a rezolvat toate afacerile curente interne și externe ale anului de gestiune 1904.

Despre activitatea sa din acest an, își ia voiă a vă presenta următorul raport:

1) **Funcționarea comitetului:** Pentru rezolvarea tuturor afacerilor, ce au obvenit în anul de gestiune, despre care vorbim, comitetul a ținut 12 ședințe.

2) **Ucenicii anului 1904:** La realizarea scopului, fixat în statute de cătră întemeietorii Asociațiunei noastre, s'a lucrat și în acest an cu multă abnegațiune și — decă luăm în considerațiune vitregitatea economică a anului — cu rezultate bune.

Părinții din diferite părți ale țării, dornici de a crea filor lor un viitor fericit, mai ales la sfatul și îndemnul preoților și învățătorilor, d'eri și din îndemn propriu, își trimit copiii la Brașov, unde, prin mijlocirea Asociațiunei noastre și sub îngrijirea ei, sunt plasați pe la diferiți măestri.

În cursul anului 1904 sau plasat cu contracte în regulă 83 de ucenici, dintre cari 6 au stricat contractul, ăr 2 și-au părăsīt măestrul. — Cei 75, cari continuă ucenicia sunt la următoarele branșe: pantofari 22; zidari 10; croitori 7; lemnari 5: zugravi 3; tipografi 3; măsari 3; lăcătuși 3; măcelari 3; barbieri 2; turnători de fer 2; urloeri 1; pitari 1; perieri 1; fabricanți de mașini 1; cismari 2; legători de cărți 1; ferari 1; putinari 1; cojocar 1; strungari 1; sculptor în piatră 1.

Suma totală a ucenicilor, cari stau sub scutul Asociațiunei este 275. — Dintre aceștia în cursul timpului au stricat contractul 16 și 9 și-au părăsīt măestrul.

Restul de 250 sunt plasați la următoarele meserii: 54 pantofari, 26 zidari, 22 croitori, 17 cismari, 18 lăcătuși, 13 fabricanți de mașini, 15 lemnari, 10 zugravi, 15 mäsari, 8 măcelari, 7 tipografi, 5 cojocar, 3 tinichigii, 5 barbieri, 4 ferari, 3 pitari, 2 organişti, 3 sculptori în piatră, 2 pitari, 2 strungari, 1 argășitor, 1 la spălătorie, 4 urloeri, 1 curelar, 1 tapetiier, 1 cofetar, 1 văpsitor, 1 căldărar, 1 perier, 1 putinar (dogar), 2 turnători de fer, 1 legător de cărți.

3) **Calfele anului 1904.** Dintre ucenicii de sub auspiciile Asociațiunei în acest an s'au declarat de calfe: 5 zidari, 5 pantofari, 2 ferari, 2 croitori, 2 legători de cărți, 1 măcelar, 1 mäsar și 1 lăcătuș.

4) **Instruarea ucenicilor.** Am accentuat în raportul nostru din anul trecut și accentuăm și acum ca o mare calamitate împrejurarea, că ucenicii noștri sunt siliți a cerceta școlii cu limbă de propunere, pe care cei mai mulți n'o înțeleg, fiind străină limbii lor materne.

Dintre toate obiectele de învățământ, numai studiul religiunii li-se propune pe limba lor, mulțumită Ven. noastre Consistorilor, cari s'au îngrijit de a denumi catichetși, cari să propună gratuit acest obiect de învățământ.

Pentru ucenicii din Brașov au fost denumiți de catichetși domni: Iosif Maximilian, paroch, Dr. Sterie Stinghe, profesor — catichet pentru cei gr. or. ăr d-l Traian Pop, redactor la »Gazeta Trans.«, pentru cei gr. cat.

Ca acești domni să-și potă ține orele de catechisație regulat, comitetul le-a trimis la fie-care conspectul ucenicilor, pe cari are să-i instrueze, rugându-i să-i comunice planul de ore, ca ast-fel să potă controla și supraveghea, decă orele se țin și sunt cercetate regulat.

Și constatăm, că acesta s'a și făcut. Pentru-ca ucenicii noștri să convină unii cu alții cât mai mulți, să se cunoscă, să lege prietinie și să mai audă câte un sfat bun, urmând usul din trecut, în fie-care Duminecă dela orele 2 — 4 p. m. i-a intrunit în localul Asociațiunei, unde prin

Privirea regelui Ioan s'a întilnit o clipă cu a lui Horth și apoi a alunecat repede și rece asupra lui. Celor ce l'au salutat le-a răspuns cu un zimbet ridicându-și și el pălăria. — După-ce regele a ajuns la ore-care distanță, care de care se grăbia să-și comunice observațiile: — Cât de amabil e! — Ce bărbat frumos! — Aud, că e pricepător în ale mușice! — La toate se pricepe! — Apoi urmă o pauză. — A venit aici pentru Liane Goncourt, observă în sffrșit cineva și porniră cu toții spre casă.

Horth n'a dat observațiilor nici o atențiune. Rege imbecil! — își dăcea el — care crede, că afară de Iolan Taláry mai există femeie pe lume.

După amiața au petrecut-o împreună. S'era au cinat împreună la restaurant. Horth a dat un bacșiș princiar, spre a i-se reserva o masă. Când au intrat, toate privirile se îndreptară asupra lor. El era mândru și își dăcea: »Da, da, uitați-vă! Asta e mirăsa mea! Mirăsa mea!«

S'au aședat la masă. În restaurant era sgomot și musică de lautar. De-odată se făcū liniște. Liane Goncourt intră îmbrăcată într'o haină de muselină, însoțită de guvernanta sa. Toți își ațintiră privi-

rile asupra ei. Actrița luă loc la o masă nu departe de masa lui Horth, într'un colț. Între ea și masa lui Horth nu mai era decă o singură masă rezervată. Solgăbirău nu mai putea de ciudă. Ce se uită lumea la dama acesta cu p'rul văpsit? El și-a întors fața și începū o conversație cu mirăsa sa.

În sală se observă din nou o tăcere. Toți oșteții se scollă în picioare. Regele Ioan trecea prin sală. Horth își întorce capul. Regele tocmai atunci trecea pe lângă dînsul. Se uită la dânsul liniștit și apoi se întorse din nou spre mirăsa sa. Regele s'a aședat la masa rezervată dintre actrița francesă și Horth.

Horth se arăta indiferent. Sunt domn — gândia el — nu lacheu, ca adunătura asta! — Au cinat și apoi scoțind o țigară, o aprinse. — Nu e permis a fuma aici! observă mirăsa. — Dehoghînem! răspunse Horth cu sänge rece și lăsa din gură rotocole de fum. Fumul se ridică în aer, se dilată din ce în ce mai mult și o bôre îl duse în colțul unde ședea Liane Goncourt. Actrița tuși ușor. Regele Ioan se încrunță și fixă cu o privire măniosă pe Horth. Acesta însă slobozia nepăsător nourii de fum, ăr actrița își puse batista la gură și

secretar său prin un alt membru al său, li-a împărțit cărți de cetit acomodare desvoltării lor spirituale-intelectuale, și controlându-i, a constatat, că cetesc cu plăcere și se ved bucuri la olaltă, 6r câte un sfat de încurajare, dat de vre-un domn din Comitet, e primit și ascultat cu cea mai mare dragoste.

5) Cărți de cetit: Am 6is în punctul precedent, că ucenicilor li s'au dat cărți de cetit. Până acum de cur6nd Asociațiunea dispunea de 117 cărți. În anul acesta numărul s'a sporit cu 33, dintre cari 3 sunt în câte 2 exemplare. Și avem nădejde, că se va mai spori și din complexul de câteva cărțile se va face o bibliotecă, care se p6tă fi folosită chiar și din partea măestrilor, membrii ai Asociațiunei.

6) Ajutorarea ucenicilor: Ca ajut6re date acestora privim taxele școlare, cari pentru toți s'au plătit din banii Asociațiunei; apoi banii, ce li s'au dat la cei mai săraci pentru spălatul rufelor și biletele la baș gratuite, ce ni s'au pus la dispoziție de On. Eforie a școlilor centrale rom. gr. or. din loc și cari s'au folosit în școlile Duminecă de câtră 15 elevi.

Tot ca ajut6re sunt de a se lua și stipendiile, ce Asociațiunea le împarte ucenicilor de sub scutul său.

Est an s'au distribuit ca stipendii 1130 cor. la 37 ucenici, cari sortați după branșe, ne dau tabloul următor: 9 pantofari, 8 lăcătuși, 7 croitori, 3 cismari, 3 măsari, 2 tinichigii, 1 cojocar, 1 cofetar, 1 curelar, 1 faur, 1 la școla de sculptură.

7) Mihail Stroescu, parastas și împărțire de haine și încălțăminte. Obicinuitul parastas, într-u pomenirea fericitului Mihail Stroescu, cel mai mare binefac6tor al Asociațiunei, în anul acesta s'a ținut în 7/20 Noemvrie, în biserica rom. gr. or. din Brașov-Cetate. Preotul slujitor a fost venerabilul nostru președinte de on6re, părintele protopop Bartolomei Baiulescu, care cu ac6sta a rostit o frumoșă cuv6ntare, în care a relevat însemnătatea măreței fapte a lui Stroescu, atât pentru Asociațiune, cât și pentru toți Românii.

Au asistat la parastas membrii comitetului și f6rte mulți ucenici.

În aceeași și la 6rele 2 p. m., conform usualului vechi, s'au împărțit din fondul Stroescu haine și încălțăminte ucenicilor săraci și cu purțări bune. — Împărțirea s'a făcut în localul Asociațiunei și au fost de față, afară de membrii Comitetului, mai mulți membrii ai Asociațiunei și câți-va 6speți.

Președintele Asociațiunei a adresat ucenicilor adunați câte-va cuvinte pline de căldură și însuflețitoare, îndemnându-i, ca în totă viața lor să se arete prin fapte demni de aceia, cari li ocrotesc și-i ajută, ca să-și creeze un viitor fericit.

S'au distribuit 40 rocuri, 40 părechi de pantaloni și 35 părechi de cisme, t6te în sumă de 895 cor.

Au fost ajut6rați în felul acesta 120 ucenici.

(Va urma).

De la Reuniunea femellor române din Brașov.

Onorată Redacțiune!

Duminea trecută la 11^{1/2} 6re s'a săv6rșit la Internatul Orfelinat al Reuniunei femellor române din loc o serbare, care merită să ajungă la cunoștința On. public. Pentru-ca să se pric6pă rostul acestei serbări, este de lipsă să vă comunic antecedentele ei.

Adunarea generală a Reuniunei fem. române ținută în t6mna anului trecut, luând în considerare meritele, ce și le-a câștigat președinta de atunci d6mna Agnes Dușoiu, care timp de 25 de ani a 6stenit în serviciul Reuniunei, la început ca membră în comitet, apoi ca cassieră, 6r ultimii 17 ani ca președintă a Reuniunei, a hotărît să i-se dea un album, în care să i-se exprime mulțăminta Reuniunei pentru munca săv6rșită în interesul acesteia, și pentru desvoltarea Internatului Orfelinat. Pentru meritele câștigate a fost declarată președintă de on6re a Reuniunei și s'a mai hotărît, ca Reuniunea să procure portretul d-nei Agnes Dușoiu și să-l aședă în loc de frunte în localitățile Internatului-Orfelinat, ca să servescă ca exemplu de muncă desinteresată în serviciul cauzelor românești.

În urma hotărîrii din urmă, d6mna președintă Elena Săbădeanu a pregătit portretul d6mnei Agnes Dușoiu și a invitat comitetul Reuniunei să se întrunescă Duminecă la 11 6re în localitățile Internatului-Orfelinat, ca să asiste la predarea și aședarea portretului. În sala de studii a institutului erau întrunite elevele Internatului-Orfelinat, în frunte cu direct6ra lor, și d6mnele din comitetul Reuniunei.

Serbarea se începe cu predarea tabloului din partea președintei Reuniunei la mână și sub îngrijirea direct6rei, care tabloul se și aședă în sală. Apoi președinta d-na Elena Săbădeanu într'u vorbire frumoșă și potrivită acestei serbări, accentuăză momentele principale din activitatea de 25 ani a d-nei Agnes Dușoiu; arată cu deosebire meritele, ce și le-a câștigat pentru desvoltarea și înflorirea Internatului-Orfelinat. Mai departe arată, ca a îndemnat Reuniunea la serbarea acestui jubileu de 25 de ani al activității președintei sale, că adevărat prin recun6scerea meritelor și faptelor săv6rșite în serviciul cauzelor publice, a voit să-i exprime recun6scința contemporanilor și să-i perpetueze memoria.

Adresăză cuvinte dulci și pline de frumoșe învățături elevelor, îndemnându-le să ia exemplu de la ac6stă serbare și să caute și ele, când vor fi la casele lor, să se intereseze de afacerile publice și sădea ajutor celor lipsiți.

Vorbirea ac6sta frumoșă a fost primită cu via urări de »să trăescă« atât la adresa d-nei Agnes Dușoiu, cât și a d-nei președintă Elena Săbădeanu.

După ac6sta elevile au cântat trei cantece în două voci.

Cu ac6sta serbarea s'a încheiat și d6mnele din comitet, sub conducerea președintei, s'au dus să inspecteze internatul și să asiste la aranjarea mesei, care tocmai se pregătea.

N.

Andersen.

La 2 Aprilie s'au împlinit 100 de ani de la nașterea minunatului povestitor danez Hans Christian Andersen.

Poveștile lui Andersen traduse în t6te limbile au devenit o com6ră comună a întregii lumii. T6te națiunile serbeză aniversarea nașterii marelui povestitor și 6iarele tuturor pop6relor sunt pline de articole asupra neîntrecutului meșter al condeiului.

În numărul de față publicăm și noi »Poveștea mamei«, în care în cuvinte alegorice isvorite dintr'o fantasie productivă se arată de ce jertfe este capabilă o mamă pentru copilul său.

Andersen s'a născut la 2 Aprilie 1805 în Ovensen (Danemarca) și a fost fiul unui ciobotar sărac. La 1819 murind tatăl său, mama lui veduvă l'a trimis la Copenhaga, să între unde va în vr'o slujbă. Aici a suferit multe miserie până ce s'a îndurat Dumnezeu și i-a trimis niște protectori, prin sprijinul cărora a intrat în școla de cântări a teatrului. Purtându-se bine, a fost recomandat pentru un stipendiu dat de rege și așa și-a putut urma studiile la gimnasiu și universitate.

Înă pe timpul când era în gimnasiu a atras atențiunea asupra sa prin câteva poezii, dintre cari a fost lăudată cu deosebire cea intitulată »Det d6ende Barn« (copilul muribund). Terminându-și studiile, Andersen a întrepris călătoria în totă Europa, apoi în Africa și Asia mică, ceea-ce a avut mare influență asupra fantasiei lui, călătoriile fiind f6rte folositoare pentru ce le face cu ochii și mintea deschisă.

Andersen a scris f6rte mult. Numai operele lui cari se află în traducere nemțescă (limba daneză nu e de loc cunoscută pe la noi) fac peste 50 volume.

Marele povestitor a murit la 1875 în etate de 70 ani.

ULTIME SCIRI.

Budapesta, 5 Aprilie. Majestatea Sa a plecat a6i după amia6i la Viena. Firul întrerupt al tratărilor nu se va relua cur6nd. Înainte de Pașci nu se va mai face nici o încercare pentru desvoltarea crizei. Dieta va pute desbata liber, ea nu va fi amânată prin rescript regal și se va da deplină libertate la discuțiunea asupra adresei cătră cor6nă. Propunerea în privința acestei adrese o va motiva Francisc Kossuth în ședința de mână.

Paris, 5 Aprilie. »Echo de Paris« anunță din Petersburg: Statul mașor militar a făcut comande colosale în străinătate și la fabricile din Rusia. În Manciuria se trimite material de rășboiu în cantități mari. Rusia e hotărâtă a continua rășboiul, chiar decă acesta ar mai dura ani întregi.

Bruxella, 5 Aprilie. »Petit Bleu« anunță din Atena, că numărul insurgenților creștanii a crescut de la 3000 la 25.000. Tinerimea se înrolăză în masă sub steagul insurgenților și se retrage în munți.

Lahore, 6 Aprilie. În India a fost un cutremur de pământ îngrozitor, cum nu s'a mai pomenit. Num6roșe orașe s'au ruinat și mii de 6meni au pierit.

Dare de s6mă și mulțămintă publică.*)

— Urmare. —

Prin colecte adunați am primit pentru incendiații din Cămpeni:

Dela Inalt Prea Sântia Sa Domnul Metropolit al Albei-Iuliei și Făgăraș Dr. Victor Mihalyi de Apșa 339 cor6ne 50 fil. (lista contribuenților nu ni-s'a predat); de la Ilustritatea Sa d-l arhimandrit și vicar episcopesc Ilarion Pușcariu (Sibiu) 40 cor. cu următ6rea listă: Dr. Il. Pușcariu 20 cor., Dr. Iuliu Pușcariu 10 cor., I. C. Pușcariu 5 cor., S. Pușcariu 5 cor.; dela d-l Liviu Micșa (Deșiu) 309 cor6ne și adevă: Dr. Liviu Micșa avocat 20 cor., Dr. T. Mihali 50 c., »Someșana« 200 c., Dr. Ioan Chereșș adv. 20 cor., Augustin Pinteș comptabil 5 c., Gregorie Simdean cassar 2 cor., Pop Victor 2 cor., D. Barbul 2 c., Holesar Todor 1 c., Teodor Hermann protopresbiter 2 c., Ioan Velle protopop 5 c.; dela d-l Ludovic Fazecăș (Arad) am primit în trei r6nduri sumele de 61 cor., 53 cor. și 82 cor., la olaltă 196 cor6ne colectați dela următorii: George Popoviciu protopop 10 cor., Dr. Liviu Tămășdan 10 cor.,

*) A se vedé Nr. 62 dela 18 (30) Martie al »Gaz. Trans.«

încep6 să tușescă tare. Capul și-l deduse înd6rve ca să scape de fum și aruncă o privire desperată spre țigara lui Horth. Tușia de fi d6dură lacrimile și se nădușia.

Regele Ioan se înroși și sări de la masă. Publicul cu ochii ațintiți la rege. Măestrul de hotel, care stetea la distanță respectu6să esaminând decă totul e în ordine la masa regală, se apropia de rege. Acesta arată cu mână asupra lui Horth și cu vocea tremurăt6re de furie 6ise:

Den Kert da hinaus!

Horth se făcu palid ca c6ra. Abia înțelegea de ce e vorba, simția numai că se petrece ceva grozav. Voia să 6ică ceva, d6r în clipa aceea d-l »maitre de hotel« cu fața-i rasă era lângă dînsul și încet, politicos, d6r f6rte energic îi 6ise:

— V6 rog, să părășiți sala!

Horth se ridică. Iși încleștă pumnii. Măestrul de hotel adaugă însă: Imediat. — Dela o altă masă se sculară de asemenea doi domni. Horth a înțeles, că sunt doi agenți secreți. Cei doi domni se postaseră înaintea lui. Horth au6i glasul miressei sale: Paule, pentru numele lui Dumnezeu du-te....

Cei doi agenți luară cuv6ntul. Măestrul de hotel își ridică mână. Regele făcu un gest și se aședă. Hort plecă. A defilat

printre mese scrișnind din dinți. Toți se uitau la el. Cu ochii în pământ mergea cu pași grăbiți, ca să scape odată de aceste furci caudine. În ultima secundă îi veni în minte că ar fi trebuit să dea cuiva o palmă, ori-cui, fie și din străinii cari se holbau la el. Intr'aceea ajunse însă afară. Horth se nădușia. În câtrău să apuce? Ce să facă? Nu scia nimica. Scia numai atăta că a primit o insultă, nu se p6te mai gravă, l'au isgonit, i-au dat cu piciorul. Nu insulta îl sup6ra, ci faptul că era mai neputincios de cât un căne, căruia i-se dă cu piciorul. Cănele p6te cel puțin să mușce acel picior, care l'a lovit. Dureea umilirei grozave — sciea prea bine — îi va arde vecinic sufletul, căci nici-odată nu se va pute nici măcar apropia de cel ce l'a insultat. Față cu ori-care altul ar fi fost domn și bărbat, ar fi fost trufaș și egal, cu sabia în mână, său cu pumnul. D6r față cu un rege?..

În sufletul lui țipa consciența nimicniciei sale. Cine este el? Eră încă domn mândru și îngâmfaț: Maghiar tîn6r și bogat, înaintea căruia acasă toți se închină, fiind-că are puterea în mână, e solgăbirău, 6r aici se închină fiind-că are bani. Acum? Acum nu este de cât o slugă, un lacheu, căruia i-au dat cu piciorul, și nu p6te să

se gândescă măcar la rășbunare... și Ioan! Tocmai înaintea ochilor ei! L'au umilit în fața ei, care credea, că d6nsul este modelul bărbăției și puterii...

Se aședă pe o bancă și își puse capul în piept. În sufletul lui viscolea. Creerii lui se sfortau să iscodescă un plan de rășbunare. Care? Să-l pândescă și să-l impuse? Atunci își pierde mir6sa... îi trecură prin minte articolele de 6iare, și diariștii la cari era deprins a se gândi în tot-d6una cu dispreț, i-se parea acum că sunt stăpănitorii puterii supreme pe pământ. Decă ar pute să scrie și el, decă ar pute scrie ceea ce simte! Se gândia cum ar începe. Cam așa:

»Regele Ioan este un om incult, lipsit de cavalerism și brutal. Îl predau opiniunei publice să-l judece«.

Simția singur, că ar fi o stupiditate. Nu se p6te. Nu există rășbunare. Cum rămâne însă cu umilirea? Oh, decă un alt bărbat te ofensăză, fie, ori cât de bogat, ori cât de puternic ar fi el — ce are a face? Cine este acela? Nimeni! O sdr6nță! Îl lovesc cu pumnul. D6r un rege! Apoi îi mai trecu prin minte ceea-ce fau6i despre puterea estraordinară a regelui Ioan. El sferimă în mână sale talerul de argint. Nici cu pumnul nu p6te așa-d6r să-i fie

superior. Solgăbirău și-a plecat capul și mai ad6nc și îl copleși consciența situației sale: Ce i-a mai rămas? Un pelerinaj trist al vieții! La Ioan nici să mai putea gândi. Un bărbat umilit să n'aibă îndrăsn6la de a iubi. Plecă spre locuința. Îl așteptau: mir6sa și mama ei. S'a smuls din mânilor. Nu! Astă6i să nu vorbim! Mână! S'a urcat în odaia sa. Se puse pe un scaun. Și privia pierdut înaintea sa. Se gândea la 6iua de eră și de alaltăeri. Era domn, mândru, stăpân și trufaș, care singur umilia pe alții. Îl veni în minte croitorul. Se puse la masă și îi scrie 6o scris6re, cer6ndu-i iertare. În scris6re a pus și bani. Și-a mai tras apoi s6mă, ce să al6gă: o vieță nesuferită în consciența umilirei? S6u un sfișit repede?

— Sunt domn — 6ise el — sunt domn... maghiar!

— Și repetând mereu aceste cuvinte, își dădu capul îndăr6t cu mândrie — și luă revolverul.*)

— st. —

*) În istorisirea ac6sta se arată un tip de solgăbirău maghiar plin de îngâmfare, căruia nu-i pasă de nimeni, nici chiar de un rege. Fiind atât de bine zngrăvită purtarea unui trufaș pașă, chiar de un autor maghiar, am reproduc6 în traducere după 6iarul »N. H.« din Clușă, unde a fost publicată alaltăeri.

— Red.

Vasilie Goldiş 10 c., N. N. 1 cor., Ilie Şoi-moşan 2 cor., P. Givulescu 4 cor., R. Vă-tianu 1 cor., Vasilie Popp 10 cor., Dr. Ioan Nemeth 5 cor., Dr. Teodor Pap 2 cor., Dr. Iustin Suciu 4 cor., I. Cossa 1 cor., S. Se-cula 1 cor., Iosif Moldovan 2 cor., F. Ma-niula 1 cor., N. N. 1 cor., Petru Simtion 2 cor., Dr. Ilie Precupaş 10 cor., Dr. Eugen Şimonca 5 cor., Dr. Georgiu Popa 5 cor., Ioan Popi 2 cor., Iuliu Herbay 10 c., Ioan Beleş 5 cor., Petru Truţia 10 cor., Cornel Pavlović 2 cor., Dr. Aurel Crişan 10 cor., Georgiu Lazaru 5 cor., Dr. Cornel Curţuţiu 2 cor., Iustin Olariu 1 cor., Dr. Ilariu Hoadrea 2 c., L. Fazecaş 4 c., Dr. S. Ispravnic 5 c., Dr. Cornel Iancu 5 c., Dr. Lazar Ghe-beleş 5 c., Nic. Marcu 5 c., I. Moldovan 2 c., G. Popovici 2 c., L. Raţiu 1 c., P. Va-silon 1 c., V. Antonescu 2 c., V. Arjoca 1 c., Ilie Papp 1 c., At Popovici 1 c., M. Popovici 1 c., Alexandru Anciu 1 c., Eugen Popovici 1 cor., A. Rubinescu 1 c., Georgiu Purcariu 2 cor., Aurel Chelniceanu 1 cor., Roman Ciorogariu 10 c., Gerasim Serb 5 c., Vasiliu Olariu 3 c.; tot dela d-l Lud. Fazecaş (Arad) am mai primit prin man-dat postal 35 cor. dela Dr. M. Marcuş 5 cor., Ioan Papp 2 c., Dr. Botiş 1 c., Dr. A. Venter 1 c., T. Lugoşan 1 c., A. Secula 5 cor., Dr. Ioan Raţiu 10 c., Valeriu Milovan 5 c., Dr. Ioan Ursu 5 cor.

(Va urma).

De la Românii din America.

Homestead Pa, 14 Martie 1905.

Prea onorate d-le Redactor!

Având norocirea şi dându-mi-se oca-siune de a întreprinde o călătorie prin unele oraşe ale Statelor Unite cu prea Onora-tul domn părinte Zaharie Oprea, care a fost trimis de către înaltul prea sf. Archie-piscop şi mitropolit Ioan Meşianu pentru cercetarea creştinilor noştri aflaţi aici chiar la sfintele sărbători ale nasterii Dom-nului, am avut fericirea de a întâmpina pe sfinţia sa în mijlocul nostru în oraşul Homestead Pa, unde Românii de aici şi împrejurime avem şi o societate înfiinţată încă de la anul 1903, care e a treia socie-tate înfiinţată pe pământul american, cu numele „Vulturul“. După ce şi-a împlinit datorinţa On. domn părinte faţă de creş-tinii de aici, săvârşind şi unele slujbe ce-rute de creştinii pe la casele lor precum să-vârşind şi serviciul divin în ziua de Cră-ciun şi a doua într-un local potrivit aflat de noi de aici, şi unde asistând un număr frumos de creştini în amândouă zilele, d-l preot s'a decis a pleca mai departe.

Am plecat Lună dimineaţa în 9 Ia-nuarie st. rom. din Homestead spre Cle-veland, oraş frumos estins pe malul lacu-lui Erie; aci ne-am încuartirat la d-l Si-mion Barza din Biertan din Târnava-mare şi am fost bine primiţi. Aici am stat două săptămâni în oraşul acesta în care pot să fie peste 1000 de Români constituiţi în club, sinod parohial şi au societatea cea mai veche „Carpătina“. Aceşti creştini ro-mâni vrău a-şi edifica şi o biserică.

În oraşul Cleveland fiind noi chiar pe sărbătorile anului nou şi Boboteză, în ziua de anul nou nu am putut ţine sluj-bă din cauză că n'am căpătat local. În ziua aceea ne-am petrecut frumos cu d-l părinte. Ca mâne Duminecă s'a ținut ser-viciul divin la care au asistat un număr considerabil de creştini şi la săptămâna după Botez am plecat la Erie tot lângă lacul Erie, şi aci încă sunt peste 100 de creştini. Am tras în cuartir la d-l Ioan Pătruţiu din Sălişte. O săptămână am stat aici. S'a dat şi un banchet.

Din Erie am plecat la Canton, oraş frumos unde pot să fie la 600—700 Ro-mâni. Am tras în cuartir la Iosif Velce-lean Român bănaşan din Reşiţa Montană. După o săptămână am mers la Alliance în cuartir la Ilie Stanciu din Viştea inf., de aici am mers în Wheeling şi Martins-feri, două oraşe lângă Olaltă. Aici am tras la George Martin din Brezişte şi împreună cu Ioan Benza din Breza ne-a condus în Martinsferi fiindcă aci erau mai mulţi Români. Şi aci am fost bine primiţi. După

4 zile ne-am dus cu trenul spre statul In-diana în oraşul nou format Indiana Har-bor, care stă pe malul lacului Michigan aproape de frumosul oraş Chicago. D-l preot nevrând a călători mai departe, ne-am ter-minat misiunea, am prins trenul la Ho-mestead şi de aci în lungstown am mai cu-nunat o păreche de tineri în Huberd lângă lungstown, şi aci ne-am despărţit. D-l pă-rinte a plecat la New-York în 5/3 şi Mar-ţia a luat vaporul „Kaiser Wilhelm der Grosse“ peste Bremen către patria iubită şi eu la Homestead la lucrul meu.

Vasilie Bozoşan.

Cleveland O, 15 Martie 1905.

Reuniunea noastră de ajutorare în cas de morb „Română Carpătină“ în fa-vorul fondului acestei reuniuni a aran-jat pe ziua de 26 Februarie (11 Martie) a. c. o petrecere cu dans la care a participat pe lângă membrii reuniunii şi alte per-sone străine. Petrecerea a decurs cu ani-maţie ne-spusă şi cu o ordine bună.

Subtrăgându-se speşele împreunate cu această petrecere, a rămas un venit cu-rat de 10 dolari adică 50 corone bani austriaci.

Au dăruit peste taxă I. Popescu 50 centi, N. Mihaltian 25 centi, cărora pre-cum şi tuturor participanţilor pe această cale din partea presiului li-se aduc cele mai căldurose mulţumiri.

Bine-voii a primi din partea socie-tăţii noastre deosebitele consideraţiuni de stimă ce vi le păstrăm.

În numele societăţii:

Costică Tahopol.

ECONOMIA.

Grădina de legumi.

(Câteva cunoştinţe asupra culturii celor mai trebuin-ciose legume.)

Urmas.

Legumele, cari nu pot lipsi de la casa din grădina unei economice harnice sunt: *varza, cărălabele, morcovii, pătrângeţii, pastranogii, ţelurul, ridichea, cartofii, cēpa, usturoiul seu aini, fasolea, sălata, pottage-tele, ardeiul şi crastaveţii.*

1. Una dintre legumele cele mai pre-ţioase, care ne dă un nutremēt sănătos şi plăcut, e *varza*. Varza iubesc un pământ roditor şi umed, de aceea vom sădi-o la locuri mai joase, seu cari se pot uşor uda.

Pământul îl săpăm bine şi afund încă de toamnă şi-l gunoim, ér primăvara îl săpăm din nou. Varza este de două feluri: de iernă şi de vară. Soiurile de vară se samănă prin Februarie şi începutul lui Martie în pat cald, ér pe la începutul lui Maiu o răsădim pe strat. Soiurile de iarnă se samănă prin Martie (după 40 de sfinţi) în liber într'un strat svētat în faţa sórelui şi scutit de vânturi, ér prin lunie o răsădim pe strat în depărtare de 40—50 cm. un fir de altul.

Peste stratul, în care am sămănat sămănta de varză, e consult a presăra ce-nuşă seu funingine, ca purecii de varză să nu atace (mănânce) răsădul. Cultura de peste vară a verzei, constă din săpat şi udat, după cum se ivesce trebuinţa. Cu cât vom uda mai des şi mai bine, vom avé varză mai frumoasă.

2. *Cărălabele* încă ne dau un nutre-mēt bun, hrănitor şi uşor de mistuit. Cul-tura lor este întocmai ca şi a verzei, tre-buind firesce şi aci a-se uda cât de bine şi de des, căci la din contră se lemnoşeză. Sunt diferite soiuri de căralabe, atât de vară, cât şi de iarnă.

3. *Morcovul* încă este una dintre cele mai plăcute şi mai de lipsă legume. Mai mult serveşte ca dres la diferite supe, dér se fao din el şi alte multe mâncări gust-tose. Nu-i place pământul prospăt gunoit, dér se fie roditor şi adēne săpat. Se sa-mănă primăvara fórte de timpuriu, aşa di-cēnd în mustul zăpeşii. Se samănă în rēn-duri óble pe lângă sfóră, cam 4—5 rēn-duri pe un strat. Sămănatul în rēnduri este

fórte avantajos, căci atât rărutul la tim-pul seu, cât şi săpatul se pôte îndeplini fórte uşor şi cu spor. După-ce am sămănat părăuţele cu sămēnta, se acoper cu pământ trăgēnd cu dosul greblei şi pe urmă cu dosul unei lopeţi de lemn bătucim pu-ţin tot stratul. Udatul şi aci este necesar, mai ales că morcovii rēsar cam anevoe. Rărutul morcovilor se face când sunt de grosimea unei ceruze, seu puţin şi mai groşi, decă vrem ca pe cei scoşi să-i in-trebuinţăm. Morcovii încă sunt mai de multe feluri atât cei de iarnă, cât şi cei de vară.

4. *Pătrânelul* ca şi morcovul se fo-losesce mai mult ca dres la diferite mân-cări. Cultura lui încă este întocmai ca a morcovului. Răbdând bine la frig, pătrân-geii dintr'o parte a stratului se pot lăsa peste iarnă în pământ, avēnd în chipul acesta primăvara fórte de timpuriu foi de pătrânel.

Pătrânelul încă are diferite soiuri atât de vară, cât şi de iarnă.

5. Întru tóte ca morcovul şi pătrân-gelul se cultivă şi *păstrârnacul* (păstrâno-gul) folosindu-se şi el numai ca dres la diferite mâncări, numai în măsură mai mică, de aceea vom cultiva numai jumē-tate atâţi păstrânogii ca morcovii.

6. *Ţelurul* seu ţelina, după cum i-se mai dice în unele locuri, la noi se folo-sesce mai mult ca dres la diferite mân-cări.

Priescce bine într'un pământ cât se pôte de gras — aproape gunoiu numai, — umed şi bine lucrat. Prin Februarie se sa-mănă în pat cald (rēsadoiţe) seu în lipsa acestuia în o ólá seu lădiţe de lemn în casa. Prin Maiu se rēsădesce în grădina în depărtare de câte 30 cm. Pentru-ca se avem căpăţini frumoşe de ţeler, trebue să-l săpăm mai des şi să udăm mult şi bine; de două ori peste vară, — cu oca-siunea săpatului — înlăturăm pământul de lângă căpăţini şi rupem rădēcinile laterale lăsând numai pe cele de la fund, pe urmă adunăm binisor pământul ér în jurul că-păţinilor, şi-l udăm.

7. *Ridichile* încă sunt nisce legume vrednice de tóată luarea aminte a fiecărei economice. Ele formēză un nutremēt gus-tos, sănētos şi uşor de mistuit. Ridichile iubesc un pământ mai năsipos, dér gras. Udatul des le face fragede şi mustose, pe când cele crescute în secetă, se lemnoşeză. Sunt diferite soiuri de ridichi: de lună, de vară şi de iarnă.

Ridichile de lună se samănă înce-pēnd din luna Ianuarie şi Februarie în pat cald, ér mai târziu în liber. Ca se avem ridichi de lună în totdeuna, vom sămăna la fie-care două săptămâni câte o jumē-tate de strat. Ridichile de vară se samănă pe la sfirsitul lui Aprilie în liber, ér cele de iarnă după Sân-Petru.

Ridichile se samănă pe lângă sfóră în şiruri óble, făcēnd cu lemnul de sădit la fie-care 15—20 cm. o gaură de 3 cm. şi lăsând 2—3 fire în ea. Răsărind prea des le rărım, lăsând numai câte un fir într'un loc. Când schimbă fóia, le săpăm întâia órá. Cultura lor mai departe constă din săpat şi udatul cât mai des.

8. Cultura *cartofului* prin împrejura-rea, că se cultivă în estensiuni mai mari şi serveşte în mare parte şi la nutrirea animalelor şi spre scopuri industriale, des-crierea culturei lui aparţine mai mult ágrol-giei.

Cu tóte acestea fiind o legumă atât de bună şi sănătoasă, nu pôte lipsi din nici o grădină de legumi. Cartoful de altcum nu este aşa alegētor în calitatea pământ-ului.

Să face şi în pământ mai slab, nu-mai să fie bine lucrat şi săpat încă de toamnă.

Se samănă primăvara în cuiburi de câte 60—80 cm. depărtare. Într'un cuib sunt destul 2 bucăţi, dér se nu le tăiem. Indată după-ce au rēsărit bine, se sapă întâia órá, ér în preajma înfloririi încă odată, adunând cu astă ocaşie pământul în jurul lor în muşinoe mari.

Cartoful încă este de mai multe so-

iuri, atât cel de vară, cât şi cel de iarnă. În grădina de legumi se cultivă cu deo-sebire soiurile mai gustoşe la mâncare, cum e d. e. cartoful chifu ş. a. cari se plătesc fórte bine.

(Va urma.)

Dare de sēmă.

La matineul muzical-literar din 13/26 Martie dat în beneficiul „Casei naţionale“ s'au făcut următoarele contribuii peste ta-xele de intrare: d-l P. Pop, jude de trib. în pens, 19 cor. d-l I. Săhădeanu, comer-ciant 18 cor., d-l şi d-na N. Dima, prop. 13 cor., d-na B. Blebea şi d-l Dr. Missics, avocat câte 10 cor., d-l Ios. Puşcariu, adv. 8 cor., d-na Maria I. Broşu din Dêrste 6 cor., d-nii G. I. Nica, I. C. Panţu, Dion. Făgărăşanu, I. Burduloiu, Dr. Vas. Saftu, G. Vătăşanu, I. Pricu şi N. Bogdan câte 5 cor., d-nii: I. Lengeru, I. Ciureu şi Dr. Emil Dan câte 4 cor., d-nii Toma Bârsan, paroch în Dêrste, Dr. I. Bunea, Ax. Ban-oiu, G. Dima, Dr. C. Lacea, Nic. Bârsan, I. Socaciu şi Corn. Aisăr câte 2 cor., d-nele Maria St. Mediano, Maria Cristan şi d-nii I. Bidu, căp. V. Popa, sub-locot. Şimon. P. Pavel şi I. G. Eremie câte 1 cor., d-na Lucreţia Lupan 80 b., d-l Const. Pop 50 b., d-nii Florea Prejmereanu, G. Măzgă-reanu şi I. Nan, paroch în Sân-Petru câte 40 b., d-l Nicu Petrescu 20 b., d-l Anton Puşcariu 1 leu 10 b., (1 cor. 2 b.) — Cu totul 162 cor. 72 b., Din vēndarea bilete-lor s'au încassat: 199 cor. 60 b. Subtră-gēndu-se speşele în sumă de 26 cor. 55 b., rezultă un venit curat de 335 cor. 77 b.

Comunicând acest rezultat, aducem din nou cele mai căldurose mulţamiri tu-turor acelor stim. persoane, cari au con-tribuit cu munca şi obolul lor la produc-ţiunea din Dumineca trecută.

Braşov, 19 Martie v. 1905.

Pentru comitetul desp. I. al „Asociaţiunei“.

A. Bărsan,

N. Bogdan,

dir. desp.

secretar.

Obiceiuri la nuntă.

(In Rēsnoiv.)

(Urmas.)

Duminecă dimineţa.

Duminecă de dimineţa ginerile tri-mete 8—15 femei, numite „pungărese“, la mirésă, spre a-i duce acesteia cadourile cumpărate de el, anume: o păpuşe de col-ac, 1 păreche de gheţe (papuşi ou ţug), ciorapi, apoi cărpă de nuntă, cărpă de vor-nică şi o sticlă de rachiu.

1. După-ce pungăresele au fost pri-mite, se aşēdă la masă, unde li-se serve-ce urez fierţ cu carne, sarmale şi rachiu, apoi ele se reîntorc la casa mirelui.

2. Până-ce pungăresele sunt la masă, din partea miresei se trimete ginerelui, prin o femeie, o cămaşe cusută frumos, care o îmbracă acesta la cununie, apoi o batistă şi o flóre de ginere.

3. După pungărese se pun la masă la mirésă fetele şi chemătoarele, cari după masă dăruesc de regulă lucruri de casă; fărurii, cesci, linguri, furcuţe, cuşite, lampe etc. După dar cantă cu tótele, apoi plâng pe mirésă, şi apoi ies cu tótele cu lăta-ru-l în curte, unde jócă „hora miresei“.

Mergerea la cununie.

Acum mirele se duce cu nuntaşii săi şi cu lăutarii, să ia pe nunul şi nuna de la casa lui, cărui-a-i duce ca plocon un colac şi o sticlă de rachiu, apoi dimpreună cu aceştia se duc la casa miresei. Aci fe-tele cari au jucat în curte întră în casă şi iau pe mirésă în mijlocul lor.

După aceea întră în casă întâi nuna şi cu femeile ce o însoţesc.

Din casa miresei ies trei ómeni spre întâmpinarea nunului şi a celorlalţi nun-taşi cu câte o pită întrēgă într'o mână şi cu o sticlă cu rachiu în cealaltă, apoi toţi cei veniţi își fac cruce şi sărută pânea îmbindu-i să bea rachiu, dicēndu-li-se: „Bine ați venit sănătoși la noi“. „Într'un ceas bun se dea Dumnezeu“. Acum din-

tre nuntași întră în casă vornicul (acesta este nunul nunului) și ia bradul de oare am vorbit, pe lemnul căruia e băgat un colac mare rotund. Eșind acesta cu bradul în curte, întră în casă nuna și ia mirésă, ér fetele nu voese a o lăsa, dicénd: „Nună! noi avem mirésă scumpă, decă vréi sé țî-o dăm, trebuie sé ne plătescî“, ér nuna le dá 1 cor. séu 2 și după aceea i-o lasă. Apoi mirésă ese plângénd din casă sărutând mânia părinților, sărutându-se cu frații și surorile, apoi cu fetele din casă. Până ce se întîmplă acestea, fetele 20—30 pun la tot atâția feciori flori în piept, cari mai înainte se puneau în căciulă, ceea-ce era cu mult mai frumos.

Eșind mirésă din casă, se pune de-a stînga nunei și ținénd améndoué o cărpă de câte un colț, pornesc spre biserică făcénd tot așa și nunul cu ginerile. Înainte merg chemătorii 20—30, fie-care cu câte o ploscă mare frumósă cu rachiú, la ploscă au legată câte o cărpă frumósă cumpérate de ginerile,*) apoi vin lăutarii, după ei vornicul cu bradul, nunul cu ginerile, apoi nuna cu mirésă, ér după toți, nuntașii. De acasă până la biserică sunt puse de copii înaintea nuntașilor bote pline cu apă, în cari mirele și nunul aruncă câte 1 séu doi cruceri. Chemătorii până la biserică pușcă cu pistóle.

La pórtă bisericii lăutarii se dau în lăturî și cântă până trec toți nuntașii, ér tinerii și toți doritorii de joc, rêmân afară și jócă până ce părehea se cunună.

Cu această ocașiune, mirésă care ar fi sé se cunune în altă Duminecă viitoare jócă flórea de mirésă, fidesbrăcată în ie (cămășe) și în capul gol, fie cald, séu fie cât de frig, de i-se învinefesc buzele de frig.

În decursul cununiei mirele și mirésă țin câte o lumînă în mână, cumpérate de nun.

Masa și darul.

După cununie es din biserică, ér ómenii mirelui și ai nunului merg la casa mirelui, ai miresei la mirésă. Ginerile și mirésă înca merg la casa acestuia, unde o soră a miresei le aduce pe o tavă, brocul miresei (colac cu lapte) séu cafea.

De-odată cu brocul i-se aduce miresei și giumbirul. (O cărpă mare de colóre cafenil cu puncte galbine). Giumbirul este semnul de distincțiune al femeilor, de cătră fete.

Înainte de mâncare, mirésă scóte o turtă dulce ce a avut-o și la cununie în sín, o mănca améndoi, apoi mánăncă brocul.

Nuntașii sé ospăteză, ér nuna în decursul mesei ia câteva femei și un lăutar și merge în casa unde este mirésă, apoi o pun sé ședă pe un scaun, îi ia panglicile de pe cap, îi despletesc părul, apoi o împleteșc din nou, îi pun conciul în cefă, apoi îi așeză giumbirul pe cap, mirésă îl aruncă pe trei ori de pe cap, ér a 4 óră sé lasă sé fie legată cu el. Peste el îi pun o panglică, apoi flórea de mirésă. După-ce au împodobit-o, îi acue miresei o cupă cu apă, de-i tórnă numai sé se spele acéta pe mână. Acum iau mirésă, o așeză între 4 fete, cari fie-care își îm-preună améndouă mânilé de-asupra capului, apoi peste ele sé aruncă un cearceaf, trimit după ginere sé vie că mirésă e gata sé și-o alégă. Venind ginerile cu o sticlă de rachiú, salută pe cele din casă, apoi porcede la alegerea miresei. Acéta însé dinainte e înfelésă cu el, ca sé fie atent că-i va face un semn cu mânia séu picio-rul. Cu tóte acestea greșindu-o, îl rid tóte cele din casă. Acum își ia mirésă, îi sărută mânia nunei, căreia-i dá în schimbul miresei, sticla cu rachiú. Nuna spune mirelui, că mirésă'i scumpă și trebuie sé-i plătescă, decă vrea sé i-o lase. El în tot casul e silit sé-i dea nunei 3—4 cor., cari sé béu de femei la căciulă. Mirésă acum sărută mânia la tóte femeile din casă, apoi iese în curte și jócă cu tóte femeile ce au fost cu ea — óra.

*) Aceștia merg pe jos, la unele nunte însé călări, în casul acesta cărpă o légă de căpăstru lângă urechea calului.

Terfele.

În decursul horei, vin de la mirésă sóra mică cu o parte din nuntași și aduce terfele.

Acestea consistă din hainele miresei, cari nu se aduc la olaltă, ci fiecare femeie aduce câte ceva.

Astfel o femeie are pe mână o ghebă, alta cismele, alta o rochie, o lăibărică, o cărpă nouă, o perină, un țol de lână, etc. etc. Ér doi bărbați duc o ladă legată pe la mijloc cu o frânghie, ale cărei capete le iau pe umeri. Lada e nouă, în ea sunt albiturile miresei ce le are, ér copiii cu un băț bat în ladă în tot decursul drumului de la mirésă până la ginere. Acest drum sémână mai mult cu un tumul, căci lăutarii cântă femeile chiue, copiii bat în ladă etc.

Intrând în curtea mirelui, chiuind și strigând, sóra mică dimpreună cu un om ce a adus de la mirésă un colac și trup de nun (10 coți de pânză) întră în casă și i-le predă ca dar nunului, care stă în fruntea mesei, apoi îi dá nunei cărpă de nună, vornicei cărpă de vornică, sórului mare cămașa de sóru, ginerelui cămașa de ginere, sóreii marî iia de sóră, mănecî pentru mătușa mirelui, carpe de cumnați și cumnate, în fie-care înfășurat câte un colac, tóte aduse de la mirésă. Apoi ai miresei, după-ce mirele îi cinstesce cu 1 fl., se'torc la casa miresei.

Darul.

După tóte cele arătate, cam pe la 2 óre p. m. sé începe darul.

Întâiú pune darul în căldarea nouă nunul. Acesta pune cu cât s'a învoit. Adecă înainte de nuntă ai mirelui se toc-mesc cu nunul, cât sé dăruiesc. De regulă ca nun e luat cineva din némurile nașului părinților ginerelui. Darul diferă de la 20—60 coróne.

După nun dăruesc ómenii nunului, cari sunt la o masă cu el, apoi ómenii mirelui și în urmă feciorii. Preotul adună darul, dér densus numai în rare casuri dăruiesc. Ca dar fie-care familie dăruiesc 2—3 cor. Cei din familie 3—10 cor. Văduvele 1 cor., ér feciorii 1 cor. 60 banî—2 cor. În decursul darului ginerile și mirésă stau în picioare între cele 2 șiruri de mese, mulțumînd fie-căruia pentru dar. Cei-ce dăruiesc, darul și-l însoțesc cu cuvintele: „De la mine mai puțin, de la Dumneđu mai mult“. Ér ginerile răspunde „Mulțamesc nene Ioane, de unde-ai dat Dumneđu sé'implinescă“.

Isprăvindu-se cu dăruitul, preotul numără darul și predându-l ginerelui, spune în aúdl tuturor cât s'a înecat. De aici, nunul, (uneori și preotul) ginerile și mirésă sé duc la casa miresei, unde sé adună darul de la nuntașii miresei. Aci de regulă neamurile, pe lângă banî, dăruiesc diferite vase de bucătărie.

După dar sé mai serveșc la mese, un rénd de mâncare, ér după masă pe la 3, 4 óre p. m. iese jocul, unde sé împreună toți nuntașii și petrec împreună până pe inserate, aflându-se în jurul jocului 3 mese, una a miresei, alta a mirelui și una a nunului, ér pe fie-care masă în continuu sé află pâne și rachiú, rareori și brânză.

Romul Cristolovean,
inv. dirig.

POSTA REDACȚIUNEI.

M. B. în K. Se tratéză de o cestiune de care cetitorii nostri n'au cunoscut și de o polemică, ce a fost deschisă în alte foi și care nu se póte continua în diarul nostru. Regretăm, dér nu se póte publica.

A. B. Cu corecturi și omisiuni se va puté publica.

Uzon. Vă vom răspunde șteile proximé.

Bucium. A sosit prea târziu. Puteți însé reveni ulterior. Salutare!

Clușii. — Oda nu ni-se pare succésă.

Homorod. — În tonul în care ați scris „întîmpinarea“, nu se póte publica. De altfel cestiunea e și învechită. În numărul de a/1 am luat notă de întîmpinare.

T. H. Va urma cu unele modificări, absolut necesare.

De sub Surul. Uitima se va publica.

S. — Sătmár. Sciri despre logodne, cășetórii, numai așa publicăm, decă ni se trimite anunț tipărit. Abusurile, ce s'au sé'irsit în materia această, ne-au făcut sé stabilim o regulă fără excepții.

Voci din public.')

Onorată Redacțiune!

Fiind-că o minoritate din senatul bisericesc al comunei Telciú în prețuitul d-vóstră diar nr. 5—1905 se silesce a documenta că cauza surpării stălpului bisericeii aș fi eu, vé rog ca în privința această sé-mî dau ultimul meu cuvént.

Lipsă pentru un original unguresc și traducere românescă a esperțiilor din Bistrița nu era, fiind-că eu am recunoscut deja în prețuitul d-vóstră diar nr. 167—1904 cum-că acea comisiune a constatat că lucrul și materialul este réu, așa dară dênșii îmblătesc nisce paie îmblătite. Causa că această comisiune s'a năpustit în termin scurt dis asupra nóstră, este nepriceperea și ușurătate acestor domni, deși această comisiune nu are nimic cu procesul nostru, fiind-că noi nu am fost reprezentati. Permiteți-mi sé aduc aici unele exemple ca sé fie și publicul din jur în clar, că ce mare capacitate au acești domni din Bistrița (Kramer, Adlef și Csalner).

Inercând dênșii a face un calcul static și de tărie asupra stălpului ruinat, care era atacat séu îngreunat de 2 puteri egale în direcțiune de drept-unghiú și de o a treia putere în direcțiunea diagonalei, astfel încât aceste trei puteri forméză așa dísa apășatură diagonală, dênșii omit tóte acestea și documentéză din cele două puteri numai cu o singură putere, neluând în considerare 3/4 parte din greutate, că planul este bun; documentéză mai departe cu un parcan, care a cădú cu partea superióră cătră biserică, că dezastrul a provenit nu din apășare, ci din o verticală. De sine înțeles că această afacere este a se lua în contrar. Afară de aceste stîlpul în desernul lor îl proiectéză mai gros și în descrierea lor dic că nu a luat în considerare unele sărituri mici. Pe scurt sé fiu, tótă lucrarea lor constă din astfel de greșeli colosale, în urma căreia dênșii cu drept sé năpustesc asupra lucrului și materialului cum am amintit mai sus. Nu aș avea nimic de făcut cu acești domni, dér fiind-că dênșii au văđut lucrarea M. O. D. Petz, care a edificat în Budapesta, Fiume, Clușii, Seghedin etc. nenumérate edificii publice și al cărui nume stă pe multe pietri comemorative, alătorea cu al Majestății Sale, ar fi putut veni în curând în curat cu afacerea și i-ar fi putut lumina pe domnii încăpăținați ai Telciului, cum stă întreaga afacere, dér după-ce nu au făcut-o, nu sunt vrednici de ocupațiunea serióasă ce o au în societate.

De alt-cum nici Telcenii nu o cred, ceea-ce ei o îndrugă în protocolul lor.

Eu ca întreprindétor am muncit 32 ani, nu am avut proces cu nici o comunitate bisericescă, cu tóte că mai mult cu edificarea bisericilor, școlólor și caselor parochiale m'am ocupat, am voit sé evit și față de Telciú acest proces, dér în urma încăpăținării lor asta nu s'a putut.

Dic încăpăținare, pentru-că ei bine știu cătă ostenélă mi-am dat sé adun cel mai bun material aflător în Telciú, bine știu că arhitectul Vághi József li-a spus că din materialul proiectat nu sé póte face o clădire după planul acela; bine știu că constatarea arhitecților Petz (profesor) și Keleti Béla, sub presiune de jurământ, a ajuns la conclusiunea că stîlpul dărimat era împovorat de 3 ori mai mult decât putea suporta; bine știu că arhitectul Kápolnai Lajos, când eram în fundament și era întreg senatul adunat, li-a desemnat pe păreții cei albi ai bisericeii de lemn o formă de biserică tot cu cupolă și le-a promis o scădere de 20,000 coróne, dér nime în lume nu ia putut abate de la planul lui Mazanec.

Încăpăținaiii bine știu că acest Mazanec a causat dezastrul în Rebríșóra, plânind zidurile turnului sus prea gróse; bine știu că și casa satului din Telciú plănuită tot de Mazanec, este nefolosiveră; bine știu că acest nefericit om a făcut grănicerilor pagube de decî de mii.

Sunt încăpăținați pentru-că, deși provocați de noi sé ne deie planuri la dispoziție prelucrate astfel încât sé coréspondă și sé póta fi realizabile (sé se póta executa), nici n'au răspuns; sunt încăpăținați fiind-că noi ne-am oferit sé le finim biserică fără de a-ne da banî în sensul contractului, fără în trei rate, anume: după aședarea coperișului, după muruitul zidurilor și după predarea edificii. Dér nici în tractative nu a voit sé steie cu noi.

Decă nu din încăpăținare, fără din convingere fac ceea-ce fac, atunci de sigur ar rezidi biserică după plan din materialul proiectat și ar rósturna astfel știința multor ómenii învetați și ar căștiga de la mine 14,000 coróne depuse ca garanță

*) Pentru cele cuprinse în rubrica această redacțiunea nu ia răspunderea. — Red.

10,000 cor. pentru material, alaș, recuzite și celelate ce am acolo.

Dér acești domni nu sunt numai încăpăținați, ei sunt și nisce simpli calumniatori, afirmând că pe mine nu mă costă nici un crucer acest dezastru, cu tóte că în mâna lor am depus un libel de depunere de 4200 coróne de la banca „Patria“, ér afară de 8000 coróne duse și zidite în biserică, de acasă, am rêmás dator cu 3000 coróne la banca din Năséud, 3500 coróne pentru lemne, și tóte aceste sume le-am plătit de acasă ulterior. Știu ei și aceea că banî gata le-am depus lor 11.000 coróne ca cautiune, fiind ei cu tóte cele sus amintite în curat, și avénd cunoscută deplină despre tóte acestea, cu drept cuvént îi pot numi că sunt nisce simpli calumniatori.

Chiar și comisiunea din Bistrița a adus o și a primit-o de la tribunal, fără de a ne întreba pe noi tribunalul pe basa aceea că voesc pe cale cinstită sé se împace și că este pericol. Ér basa lor cinstită stă întru aceea, că fără nici o vină ne rețin 14.000 cor. ca cautiune, afară de această tot ce am avut noi pe terenul de clădire le folosesc și se bagă în avutul nostru fără nici un drept. Óre lucru cinstit e acesta? Noi nu am fugit de la lucru, ci am dorit sé-l finim, dér în zadar i am provocat, în zadar am documentat cu ómenii competenți, că proiectul este greșit, și sé faciă cu puțință executarea lucrului nu au voit.

Din considerările mai sus amintite, cu ast-fel de ómenii de vorbă nu mai pot sta. Finirea procesului, de mă va ținé Dumneđu, sigur îl voiú aștepta nu cu nerăbdare, ci cu deplină încredere în causa-mi dréptă.

Blașiú, 8 Martie 1905.

Stefan Olteanu.

Domni abonați ai fóiei nóstre, cari nu și-au reînóit încă abonamentul sunt rugați a-l reînói cât mai curând ca sé nu li se întrerupă regula espedare a diarului.

Administrațiunea
„Gazetei Transilvaniei“.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor responsabil: Traian H. Pop.

Nr. 4968—1905.

PUBlicaȚIUNE.

Pentru a asigura furnisirea pe anul 1905, de care are trebuință comuna orășenescă, anume diverse soiuri de haine, căciulii, cisme, lengerie și de îmbrăcat și de pat, pe séma servitorilor de oficiu, a pázitorilor de pădurî, a împiegaților de la accise și bolnavilor din asilul nepuțincoșilor.

Se va ținé la 18 Aprilie 1905 9 óre a. m. licitație cu oferte în scris.

Licitația se va ținé în despărțământul economic al Magistratului orășenesc.

Condițiunile de ofertare, conscrierile speciale obiectelor și mostrele sunt depuse pentru interesați în despărțământul economic, unde le póte lua în vedere tot omul interesat în órele antimeridiane până la díua de licitație.

Brassó, în 1. Aprilie 1905.

Magistratul orășenesc.

Un tiner român absolut de școlóle comerciale, cu examen de maturitate, posedé afară de l. română, l. maghiară și germánă în scris și vorbire, esercițiu în scrierea cu mașina, caută ocupațiune (aplicație) la vr'un institut comercial românesc séu în o cancelarie, séu altă ocupațiune coréspondétore, pe lângă pretensiuni modeste. Adresa:

G. M. Lugos, Buziás-út 28.

»VICTORIA«, institut de credit și economii, Arad.

PUBLICAȚIUNE.

Adunarea generală a institutului nostru ținută la 5 Martie 1905 a hotărât urcarea capitalului de fondare dela Cor. 600,000 la suma de Cor. 1.200,000 prin o nouă emisiune de 3000 acții, a Cor. 200.— valoare nominală.

Pe baza acestei hotărâri și autorizațiunii primite dela adunarea generală, prin această oferim acționarilor vechi spre cumpărare 3000 bucăți acții noue, pe lângă următoarele condiții:

1. Fie-care acționar vechi are dreptul de a subscrie din noua emisiune atâtea acții, câte posedă din emisiunile anterioare.

2. Prețul unei acții noue, pentru acționarii vechi, se fixează în suma de Cor. 300.—, din cari Cor. 200.— se adaugă la capitalul de acții, ér' Cor. 100.— după subtragerea tuturor speselor de emisiune, se vor conta în favorul fondului general de rezervă.

3 Terminul de subscriere se fixează cu începere dela 15 Aprilie st. n. 1905 până la 15 Maiu st. n. 1905 inclusive, cu acea restricțiune, că toți acei acționari, cari până la acest termin nu s'au declarat și nu au participat la subscriere, își pierd necondiționat dreptul lor de prioritate la subscriere. (§. 7 din statute).

De-odată cu declarațiunea de subscriere, acționarii sunt datorți să depună acțiunile lor vechi pentru cari optează, și până la terminul de 15 Maiu st. n. 1905 să plătescă la cassa institutului și prima rată din prețul de emisiune, éráși sub urmări de pierdere a dreptului lor de opțiune.

Acțiunile astfel depuse la cassa, se stampilează cu nota de opțiune, și imediat se restituiesc acționarilor dimpreună cu un titlu provisor de acții, în care se va introduce plățirea ratei prime și a tuturor ratelor următoare.

4. Pentru plățirea prețului de emisiune se fixează următoarele termine și rate:

- Cor. 50.— dela 15 April până la 15 Maiu 1905
- " 50.— dela 15 Maiu până la 15 August 1905
- " 100.— dela 15 August până la 15 Septembrie 1905,
- " 100.— dela 15 Septembrie până la 15 Octombrie st. n.

Fie-care acționar are însă dreptul să plătescă de-odată mui multe séu și toate ratele, înainte de termenele aci fixate.

5. Acțiunile noué vor participa la toate beneficiile și se vor bucura de toate drepturile ce le posedă acțiunile vechi cu începere dela 1 Ianuarie 1906.

Până la acest termin subscrienții primesc 5% netto interese după sumele plățite în contul acțiilor noué, dela plățire până la 31 Decembrie 1905; din contra subscrienții, cari vor rămâne în restanță cu plățirea punctuală a ratelor, vor plăti la cassa 6% interese după sumele restante.

În lipsa de plată a ratelor la termenele fixate, se aplică dispozițiile §. 10 din statute, în sensul cărora ratele deja plățite cad în favorul fondului de rezervă, ér' acția nepățită se declară de nulitate, și în locul acesteia se emite un nou titlu de acție.

6. După plățirea integrală a pretului de emisiune, însă numai cu începere dela 1 Noembrie 1905 se vor olibera acțiunile noue.

7. Ce privesce acțiunile, la cari acționarii vechi nu au optat până la terminul de 15 Maiu st. n. 1905, direcțiunea își rezervă dreptul să le emită și vindă din mână liberă, imediat după 15 Maiu 1905, cu prețul pe care îl va fixa direcțiunea, care nu pôte fi însă mai mic de Cor. 300.— per acție.

Direcțiunea cu începere dela 15 April 1905 primesce și pentru aceste acții însinuări de subscriere, fie din partea acționarilor vechi, fie din partea altora, — însă fără nici un fel de obligo pentru direcțiune.

Arad, la 24 Martie st. n. 1905.

Direcțiunea institutului.

Nr. 3751—1905.

Licitațiune cu oferte.

Pentru arândarea ambelor mori, apărținătoare comunei orășenești Brassó și anume:

- Móra din Scheiu, Valea morilor/c. Nr. 23/803, și
- Móra din Scheiu, Valea morilor/c. Nr. 1/888, pe 6 ani următorii, adecă pe timpul din 29 Septembrie 1905, până în 29 Septemv.

1911, se va ține în 9 Maiu 1905 la 10 ore a. m. în despărțământul al V-lea magistratual, pentru afaceri economice, o licitațiune cu oferte în scris.

Condițiunile referitoare la oferte și la arândare se pot vedé până la ziua licitațiunii, la sus numitul despărțământ magistratual în decursul orelor oficióse înainte de prând.

Brassó, 18 Martie 1905.

2—3.1698. Magistratul orășenesc.

IPSEN ALFRED

Magazin de încălțăminte,

BRAȘOV, Strada Vămii Nr. 36.

Mare deposit de ghete de voiaj, sport și lux, pentru dame, bărbați și copii.

Se esecută după măsură specialistă și orthopad.

Garantes pentru potrivirea escelentă.

Cisme fine pentru militari după măsură, se esecută foarte bine.

La comande din provincie, pentru măsură ajunge trimiterea unei ghete. 8—10

Prețurile cele mai ieftine.

Serviciu solid și prompt.

Serviciu solid și prompt.

FÈN

prima calitate în cantitate mai mare este de vëndare în comuna G.-Hodák, stația călei ferate Reghinul-Săsesc (Szász-Régen). Cumpărătorii au de a-se adresa la D-nul avocat

B. Pop de Hârșianu,
în Sibiu (Nagyszöben).

De vëndare

O casă de fier Wertheim Nr. 2. Doritorii de a cumpăra se se adreseze la D-l Teodor Nicolau, Strada Castelului Nr. 36. (3—3).

ANUNȚ.

Doi Tauri de rassă (Pinzgau),

de câte de 2 ani, cari posed certificate din partea comisiunei vizitătoare veterinară a orașului Brașov, ținută la 15(28) Martie 1905, sub Nrii 1 și 14—1905, în sensul §-lui 1 din statutul municipal pentru prăsila de vite.

Se află de vëndare

la d-l Ioan Bârsan, cântăreț Brașovul-vechiu, Strada Bisericei române nr. 15/a. 2—3,1700.

La I. G. EREMIE Brașov

Str. Hirscher Nr. 1. (Podul Bătușilor) au sosit următorii pești proșteți:

S o m n,
Cegă, Șalău, Crap,
Icre negre moi bob de bob,
Scrumbii de Dunăre. 3—8.

Fiorini 22.80

costă următorul truso pentru bărbați,

după fasonul și Moda

cea din urmă:

în magazinul SCHUL

- 1 pardesiu englezesc,
- 1 costum fin complet,
- 1 pantalon separat de camgarn,
- 1 Gilet modern eleg.
- 4 Tóte aceste 4 piese

costă numai fiorini 22.80.

HEINRICH SCHUL

BRAȘOV Têrgul Inului 28.

Cel mai mare magazin de haine gata pentru bărbați și confecțiune de Dame.

Filiale: BRAȘOV, Str. Porții nr. 1 și în Têrgul-Mureșului.

La comanda făcută prin poștă, în loc de măsură ajunge lățimea peptului.

Ne convenind lucruri deja cumpărate, banii se inapoiază.

AVIS!

Subscriberul are onórea a aduce la cunoștința On. public. că cu ziua de 3 Maiu st. n. voiú deschide o Lăptărie cu lapte de Capră

în Casa de Tir (Schützenhaus),

unde se pôte lua lapt, in fie-care și dimineța și séra.

Se pôte abona și lunar, pentru dus a casă cu capra.

Prețul este 6 cor.,

de persoană lunar, pentru dus capra de 2-orí pe și, dimineța și séra.

Rog ca doritorii de a se abona să mă însciințeze cu o carte postală, ca se sciú numele și locuința.

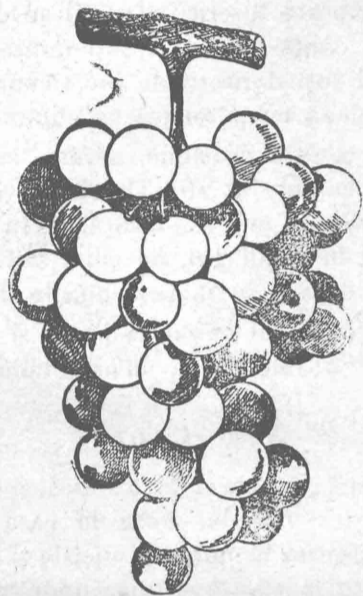
Cu tótá stima

DUMITRU CRISTOLOVEAN

3—4.1694. în Casa de Tir (Schützenhaus).

„Plantatiie de Millenium“ Nagyösz

Prețuri foarte ieftine!

Prețuri foarte ieftine!

Struguri frumoși, durabili

numai acela pôte cultiva, care va cere gratis Catalogul cu prețurile acelei mai mari pepinierii de vițe, care s'au fondat cu ajutorul și controla Statului. 18—20, (1540).